

TÕRVA TEATAJA

Väljaandja: Tõrva vallavalitsus Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas Trükk: Kroonpress Otsepost: Omniva Tiraaž: 3000 Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

Vallavanem Kalle Vister: tuleb teha otsuseid ja võtta vastutus

Egon Ilisson

Praeguseks on Tõrva uus vallavanem Kalle Vister saanud uuel ametipositiil napilt nädalapäevade jagu tööd teha. Samas on tal sihid paigas ja küllaga motivatsiooni järgnevatks neljaks ametiaastaks.

Tõrvas tundus võimuvahetus pealt-näha üsna rahulik, vähemalt võrreldes paljude teiste Eestimaa paikadega. Kas see tähendab, et meil ongi poliitiline rahu või on see ainult näiline? "See ongi meie kohaliku poliitkultuuri suurim väärtus, et meil ei tekitata asjatuid konflikte, vaid määravaks saab tõrvakate heaolu," on vastne vallavanem rahul.

Uues opositsioonis on küllalt palju tema endiseid koalitsioonikaaslaseid eelmisest volikogust – see annab head eeldused koostööks vastasleeriga. "Tõrva volikogu puhul hakkab silma, et volinike intelligents on kõrge ning paljud neist tunnevad süsteemi peensusteni," räägib Vister Tõrva poliitilistest tugevustest.

Lammutama ei kuku

Juba 1985. aastast kohalikus poliitikas kaasa löönud Kalle Vister on olnud nii Helme kui Tõrva volikogudes ning omab ka pikaagest volikogu esimehe kogemust. Vister ei näe Tõrva valla jaoks probleemi selles, et noore ja energilise vallavanema asemel tuli veidi kogenum. "Vanus ei anna mingit garantiid uuendustele ja energilisusele. Vahetevahel annab just kogemus selle tõelise oskuse plaane ellu viia. Mõnda asja on vaja rohkem mõõta enne, kui lõikama hakata. Selleks tuleb näha ka kitsaskohti ja nii mõnigi plaan detailsemalt lahti kirjutada," räägib Vister, et läbi-kogetu annab hea riskitunnetuse.

Eks ikka on poliitikas kombeks, et uus vallavalitsus tõmbab mingitele eelkäijate plaanitud projektidele pidurit ja suunab ressursse

teistesse, nende meelest mõistlikematesse projektidesse. Tõrva valla puhul lubab Vister siiski viia ellu ka eelmise vallavalitsuse plaane, sest peab neid vajalikeks. "Helen Elias kutsus meid kokku ning rääkis ausalt ja avameelselt sellest, millised olid nende plaanid Tõrvaga seoses. Enamikul neist on ka meie plaanides oma koht," räägib Vister, et suurimateks väljakutseteks saavad esimese hooga kindlasti Tervisekeskuse teenuste, Kõrtsihoone rekonstrueerimise ja gümnaasiumi re-

mondiga seonduv. "Rahad on olemas, aga mõne projekti puhul nõuab esialgne plaan väga kalleid lahendusi," ütleb Vister, et laual olevad projektid vaadatakse ikkagi väga tõsiselt üle ja võetakse vajadusel pulkadeks lahti, et mõista, kas nende puhul on võimalik ehk optimaalsemaid lahendusi.

Ametnikud ei pea kartma

Vister tunnistab, et tajub ka valla allasutuste juhtimise juures olevate ja ametkondadega seotud inimestes teatud hirmu tuleviku ees, kui majja tuleb uus vallavanem. "Meil on suurepärased valdkonnajuhid, kes on ülimalt pädevad ja teevad head tööd. Merily Boisen tervishoius, Maire Appo finantssektoris, Jane Mölder keskkonnaspetsialistina on ainult mõned nimed, kes teevad taustal väga tublit tööd Tõrva heaks," ütleb Vister, et paleepööre ei tähenda seda, et plats puhtaks lüüakse.

Tõrva vald saab endale nii vallavalitsust kui volikogu juhtima (volikogu esimeheks sai Võru Gümnaasiumi direktor Karl Kirt) kaks haridustaustaga inimest ning usutavasti saab see valdkond ka tugevat tähelepanu. "Ma ei ole päris täielikult meie hariduspoliitikaga nõus. Riidaja kool tuleks kindlasti viia tagasi eraldi juhtimise alla ning lasteaedu võiksid juhtida samuti omad juhid," räägib Vister, kes on ka ise olnud mitme kooli direktoriks. "Ma ei usu, et säästvama eelarvepoliitika osas võiksimme kokku hoida just haridusjuhtide pealt," räägib Vister, et kindlasti ei tohi me lasta Riidaja Koolil samamoodi hääbuda nagu juhtus Alal ja Hummulis.

Ka üleüldiselt tunnetab Vister tänapäevaseid valupunkte hariduses väga hästi. Nii toob ta välja, et laste ja lastevanemate õigused on väga palju kasvanud ja seda

paljuski pedagoogide heaolu arvelt. Samas hindab ta tugiteenuste olulisust ning mõõnab, et igas lapses ja täiskasvanus on potentsiaali – seda ei tohi alahinnata.

Mis saab tuulikute?

Vister on saanud ka mõningast kriitikat selles osas, et justkui oleks ta ühe käega tuulikute poolt ja teise käega vastu. Ta tunnistab, et hääletas volikogus tuulikuparkidega seonduvatel teemadel teatud etappide läbiviimise poolt, mis annaks

vallakodanikele ja volikogule rohkem teadmisi ka hilisemate otsuste puhul. "Tegu ei olnud lõpphääletustega, vaid osakestega protsessist, mis annab meile infot, mida läbi töötada," räägib Vister ja kiidab siinkohal ka Sirje Kasket, kes väga põhjaliku tööd antud teemas tegi ning paljude volinike jaoks teemad paremini lahti mõtestas.

Aga olulisemaks sellest, mis valikuid keegi volinikuna teeb peab ta seda, et need valikud tehakse. "Meie vastutame Tõrva eest, sest meid on selleks valitud. Voliniku kohustus on ennast kõigi volikogus olevate teemadega kurssi viia ning selle järgi ka teha otsuseid, mitte jääda kas hirmust või infopuudusest tulenevalt erapooletuks," räägib Vister, et iga otsus on vastutus. Siinkohal kiidab ta ka värsket volikogu esimeest Karl Kirti, kes oli juba opositsioonisaadikuna väga põhjalik istungite

materjalidega tutvumisel ning nii mõnigi kord aitas otsuseid oluliselt täiustada.

Teine teema, mille puhul näeb Vister mõningast infopuudust on kultuur ja sport ning nende toetused ja kasumlikumalt ressursside jagamine. Visteri sõnul on tegelikult võimalused kultuuri ja sporti rahastada ning toetada palju suuremad, kui seda seni teha osati.

Kriitikat peab olema

Kalle Vister on koos abikaasa Gertaga kasvatanud üles neli tublit poega, kes kõik on nüüdseks täisealised. Vallavanemaks saamine toob kindlasti ka oluliselt rohkem tähelepanu Visteri igapäevaelule, aga ta ei näe selles liiga suurt probleemi. Siiski oli pereringis just tema see, kes oli kõige kahtlevamal seisukohal vallavanemaks asumise osas. Samas on tema trumbiks osava suhtlejana inimestega kiire klapi

leidmine. "Ma ei ole kunagi võtnud ameteid vastu uisa-päisa ja olin näiteks Alal 15 aastat direktoriks enne, kui edasi liikusin. Maavalitsuses töötasin seni, kuni see reorganiseeriti," räägib Vister, et ka viimasest töökohast Rahvakultuuri Keskuse direktorina tuli loobuda raske südamega.

Avatud meel ja teistesse austusega suhtumine on Visteri sõnul võtmesõnadeks. "Kriitikat peab ka loomulikult olema, aga see peab olema õiglane," tunnistab vallavanem, et lauslollustele siiski tuleb vastu seista. Pikaagese harrastusnäitlejana erinevates näidendites kaasa löönud Vister siiski ainult "rahvameheks" ei hakka, vaid hindab sisulist kabinetitööd kõrgelt. "See peab olema kooskõlas, sest välitöödelt saabki tihti peale kätte vajaliku info otse allikatelt, mida võiks ja peaks paremaks muutma," räägib tänavu ka Tõrva valla kuldmärgi pälvinud Vister sisendite leidmisest.

Poliitmängudest suurt ei hooli

Vister ei ole end sõnul klassikaline poliitik – erinevates peenetes poliitmängudes ta kaasa lüüa ei soovi. Nii ei meeldi talle ka suure suuga lubadused ainult selle nimel, et saada suuri hääletasaake. Ta tunnistab, et ka Isamaa erakonnal, kelle ridadesse ta kuulub, olid valimisi silmas pidades lootused veelgi kõrgemad.

Samas ei mõista ta hukka neid, kes populistlikumat lähenemist kasutasid. Näiteks jutud sellest, et Ritsus (Linna külas) oli oluline lubada poe taasavaldamist on tegelikult suures pildis oluline teema. "Meil on suurepärane näide Hummulis Ti-Ri äri näol, kus juba aastakümneid on edukalt poodi peetud – miks ei võiks selline asi ka Ritsus toimida?" loodab Vister, et leidub ikkagi võimalus väiksemates asulates poed säilitada või taaselustada.

Uue vallavolikogu istungil Mairo Ruusmanni poolt välja hõigatud ettepanek, et valda võiksid kaheaastaste tsüklite kaupa juhtida hoopis Helen Elias ja Magnus Kirt tekitas praegusele vallavanemale vaid muigehetke. "Eks see näitas, et opositsioon võtab juba esimesest päevast asja tõsiselt ning uue vallavalitsuse puhul on valvekord aegsasti üles seatud," räägib Vister, et ei alahinda vastasleeri pikaagest kogemust ja teadmisi vallaga seonduvast.

100 kriitikavaba päeva nagu poliitikas kombeks Vister ei oota, küll aga avatud suhtlust. "Eks ma tean, et inimestel on kombeks ka vallavanemale otse helistada või ühendust võtta murede puhul. Kinnitan, et meil on olemas väga tugev ametkond, kes lahendab jooksvalt probleeme," räägib Vister, et delegerimise asemel on tihti peale mõistlikum mure rääkida kohe sellega tegelejale.

Vallavolikogu valis esimehe

4. detsembril toimus Tõrva Vallavolikogu uue koosseisu esimene istung, kus valiti volikogu esimeheks Karl Kirt ja aseesimeheks Magnus Kirt.

Vallavolikogu esimehe kohale esitati kaks kandidaati:

Karl Kirt (Valimisliit Terve Tõrva) ja Helen Elias (Eesti Reformierakond).

Salajasel hääletusel sai Karl Kirt 15 ja Helen Elias 5 poolthäält.

Volikogu aseesimehe kohale esitati samuti kaks kandidaati: Magnus Kirt (ISAMAA Erakond) ja Helen Elias (Eesti Reformierakond). Salajasel hääletusel sai Magnus Kirt 14 ja Helen Elias 6 poolthäält.

Nii volikogu esimehe kui ka aseesimehe kohale esitati veel Urmas Kivit kandidatuur (Eesti Konservatiivne Rahvaerakond), kuid ta loobus kandideerimisest.

Tõrva Vallavolikogu esimees Karl Kirt avaldas tänu värskele vallavolinikele usalduse ja võimaluse eest volikogu juhtima asuda. „Viimased kaheksa aastat volikogu liikme ja aktiivse vallakodanikuna on andnud mulle hea ettevalmistuse, kuid kindlasti on veel palju õppida. Volikogul on tähtis roll valla elu suunamisel ja meist kõigist 21 liikmest sõltub, kuidas Tõrva vallal läheb,“ sõnas Kirt.

Tema hinnangul on Tõrva tugevuseks olnud mõistlik koostöö – eriarvamusi ja kirglikkust on küll ette tulnud, kuid paljudes küsimustes on olnud ühel meelel. „Volikogu koosseis on tugev ja mitmekesine, kogemust ja potentsiaali on palju. Kasutame seda Tõrva valla heaks. Palju on juba tehtud ja palju on veel teha,“ sõnas ta, kutsudes kõiki panustama ja olema üksteisele headeks partneriteks. Ta tänas eelmise volikogu koosseisu ja vallavalitsust ning lubas volikogu esimehena tegutseda väärilt, lähtudes südamehäälisest, seadusest ja kokkulepetest.

Volikogu aseesimees Magnus Kirt rõhutas samuti koostöö tähtsust, tuues esile, et oluline on liikuda ühtsena ja töötada ühise eesmärgi nimel, et Tõrva vallas oleks hea elada nii meil endil kui ka meie lastel.

Tõrva vallavanem Helen Elias esitas vallavalitsuse poolt volikogule lahkumispalve.

Esimesel vallavolikogu istungil osales 20 volinikku.

Karl Kirt

Vilepuhuja hoiab kogukonda

Sotsiaalkindlustusameti lastemaja teenuse omanik Marilyn Kүүnarpuu

Hans Christian Anderseni muinasjutus kõnib keiser uhkelt mööda rahvahulka, olles veendunud, et tal on seljas imelised rõivad. Keegi ei julge öelda, et keiser on tegelikult alasti. Kõik vaikivad – kuni üks väike laps ütleb: „Aga tal ju ei ole midagi seljas!“ Laps ütleb, mida näeb, ta ei soovi iseendale tähelepanu tõmmata. Ja alles siis hakkab rahvas taipama, mis on tõde.

Anderseni loos läks lapsega kõik hästi – teda usuti ja keegi ei hakanud teda süüdistama pealekaebamises. Paraku päriselus nii hästi alati ei lähe.

Väikeses kogukonnas juhtus lugu, kus noor inimene märkas, et ühe lapse ja täiskasvanu vaheline suhe tundub kohalt lähedane. Täpselt polnud aru saada, mis konkreetselt valesti oli, aga aimdus oli halb. Märkaja otsustas sellest rääkida, sest olukord oli ebamugav ja ta oli mures oma kaaslaste pärast. Varsti aga leidis too märkaja end olukorrast, kus süüdlaseks sattus ta ise: miks ta sekkus, mis see tema asi oli, kas ta ei saanud aru, et tegemist oli lugupeetud isikuga? Fookus liikus tähelepaneku sisult teatajale ja lapsega juhtunu jäi varju.

Selliseid olukordi on rohkem kui me arvata oskame. Mitte alati ei ole kohe selge, mis on tõsi ja mis mitte. Kuid üks on kindel: kui keegi tunneb, et midagi on valesti ja julgeb sellest teada anda, siis on ta juba teinud olulise sammu.

Ebamugavad lood ei teki tühjalt kohalt. Sageli algab kõik väikestest asjadest: tähelepanust, „erilisest kohtlemisest“, privaatsõnumitest, kingitustest. Need võivad tunduda süütu, aga nihutavad piire, kuni laps harjub erilise kohtlemisega ja hakkab täiskasvanu käitumist õigustama. Väliselt võib see tunduda süütu, aga sisu on sama: võimusuhe, milles tugevam pool vastutab. On üks lihtne mõõdupuu: seksuaalsuhe alla 16-aastasega, olgu see füüsilise puudutus, suuline või kirjalik intiimsuse otsimine, on seadusega keelatud. Kuid isegi kui noor on 16-aastane või vanem, ei ole õpetaja-õpilase või treeneri-noorsportlase vaheline intiimsuhe sobilik. Võimusuhe moonutab nõusolekut. Eetika- ja kutsestandardid ütlevad selgelt: vastutus piiri hoidmise eest on täiskasvanul. Siin ei saa pügeda vabanduste taha, et teine pool ju tegelikult tahtis ja ületüldse, vaadake, mis tal seljas oli.

Kui keegi sellise suhte kujunemist märkab ja küsib: „Kas see on ikka sobiv?“, võibki suurem kahju jääda sündimata. Selleks on vaja kogukonda, kus küsimine ei ole pealekaebamine, vaid hoolimine. Kus teatajale ei vaadata otsa nagu segaduse tekitajale, vaid nagu inimesele, kes tahab hoida kogukonda turvalisena. Vilepuhuja ehk teataja, olgu ta klassikaaslane, lapsevanem, treenerist kolleeg või naaber, teeb õiget asja. Ta ei otsi endale tähelepanu, vaid tahab oma kaaslast aidata. Teataja häbistamine on signaal kõigile teistele: „Ära räägi!“ Ja see on ohtlik sõnum.

Kuulamine on esimene tegu

Kui laps või täiskasvanu räägib murest, ära hakka kohe selgitama, miks see ei saa nii olla. Usaldus algab kuulamisest, see on esimene ja tähtsaim tegu. Tuleks mitte hinnata ega küsida, kas ta on kindel, vaid lihtsalt kuulata ja võtta juttu tõsiselt. Sageli vajab inimene vaid kinnitust, et ta ei tee midagi valesti, kui märkab ja räägib.

Kui tundub, et laps võib olla ohus, tuleb otsida abi. See ei tähenda süüdistamist ega koh-

„Päriselt toetavad kogukonnad ei ole need, kus midagi kunagi ei juhtu, vaid need, kus julgetakse rääkida ja varakult sekkuda.“

tumõistmist. Otsese ohu korral tuleb helistada telefonil 112. Teavitada saab ka **lasteabi ööpäevaringilt avatud telefonil 116 111** või veebivestluses. Täiskasvanuid toetab olukorra mõtestamisel **ohvriabi telefon 116 006**. Need ei ole viimased sammud, vaid õiged esimesed.

Igäüks meist saab aidata kasvatada usaldust ja turvatunnet. Kuidas?

Peata kuulujutt

Kui keegi jagab sotsiaalmeedias või köögilaua taga kuuldu põhjal arvamust, tuletage rahulikult meelde, et faktid selgitatakse välja ametlikult, mitte juttude põhjal.

Ole eeskujuks

Kui sinu kolleeg, lapsevanem või treener räägib murest, ütle talle aitäh, et ta sind usaldas. Aita leida tuge ja abi. Kui töötad koolis, huviringis

Marilyn Kүүnarpuu

või spordiklubis, leppige kokku selged reeglid, kuidas käituda, kui tekib kasvõi kahtlus ebasobivas käitumises. Sellised reeglid pole ainult paberil ilusad, vaid loovad turvatunde.

Õpeta ja räägi

Aita lastel mõista, mis on piirid ja kuidas oma ebamugavust sõnadesse panna. Harjuta nendega, kuidas öelda ei ja kelle poole abi saamiseks pöörduda.

Märka

Märka mitte ainult suuri rikkumisi, vaid ka väikseid punaseid lipukesti: privaateid sõnumeid täiskasvanult, kellegi seletamatut „eelistamist“ või muid kõrvalekaldeid tavapärasest professionaalsest käitumisest. Varajane sekkumine aitab ennetada suuremat kahju.

Mõistagi ei võrdu kahtlus süüdimõistmisega ja igapäev on õigus õiglase uurimisele. Seda saab teha aga ainult ametlike teid pidi, mitte sotsiaalmeedias omakohtuna. Teavitamine pole kohtuotsus, vaid värv, mille kaudu abi jõuab abivajava lapseni ja faktid kogutakse ametlikult. Teavitaja kaitse on sama oluline kui ohvri oma. Kogukond räägib lastega mitte ainult sõnade, vaid ka oma käitumise kaudu. Kui keegi annab märku ja saab vastuseks vaikimise või pilkamise, õpivad lapsed sellest kiiresti: „Ära räägi.“ Aga kui kogukond kuulab, tänab ja otsib lahenduse, on sõnum vastupidine: „Sind kuulatakse, sind võetakse tõsiselt.“

Iga kord, kui keegi leiab endas julguse märku anda, on võimalus midagi parandada ning kahju peatada. Hoidkem see võimalus elus.

Registreeri end Tõrva valla elanikuks!

Kui oled tõrvakas, kuid mingil põhjusel ei ole Sa enast vallaelanikuks vormistanud, siis tee seda kindlasti enne 31. detsembrist.

See otsus tagab, et alates 1. jaanuarist 2026 hakkab Sinu tulumaks laekuma Tõrva vallaelarvesse. Sellega annad omapoolse panuse valla edasisse arengusse!

Uute elanike vahel, kes registreerivad end Tõrva valla elanikuks ajavahemikul 01.-31.12.2025, loositakse välja kahele õnnelikule 250 eurot.

Pane tähele!

Vallasisene ümberregistreerimine ei kvalifitseeru auhinnaraha loosis osalemiseks, samuti ei osale ennast vallast välja ja seejärel sisse kirjutajad.

Täpne ülevaade oma elanike arvust ja vanusest võimaldab vallal paremini elukorraldust planeerida. Tulubaas, mida saab kasutada valla arendamiseks ja teenuste osutamiseks, sõltub registreeritud elanike arvust. Seetõttu palume kindlasti oma elukohaandmed üle kontrollida, sest see mõjutab näiteks ka erinevate toetuste taotlemist.

Kuidas end Tõrva valla elanikuks registreerida?

- Rahvastikuregister.ee lehel – logi mugavalt sisse ID-kaardi, SmartID või Mobiil-ID-ga ning esita elukohateate avaldus
- Tõrva Vallavalitsuse vallaamajas – täida elukohateate avaldus vallavalitsuses kohapeal

Võtjatega võtame ühendust pärast kampania lõppu. Võidusummad arvestatakse maha tulumaks.

Oluline on iga inimene!

KUUFOTO:

Tänavune 13-meetrine ja umbes 30 aastane kuusk pärineb Uralaane külast. Suur aitäh, Karl Egert Sepp! Jõulukuusk jõudis turvaliselt linna tänu kogenud meeskonnale – aitäh kõigile, kes olid abiks kuuse toomisel: Jeeger Auto OÜ – Einar ja Elar Jeeger; Käriku Teenused OÜ; Sander Karu – Tõrva politsei; Heli Otti ja tema tublid vallamajanduse osakonna mehed!

Spordisõprade rõõmuks hangiti uus rajatraktor

Esimese lume saabumisega on meil hea meel teatada, et Tõrva terviseradade hooldusvõimekus on saanud märkimisväärse uuen-duse. Regionaalsete tervisespordikeskuste edasiarendamise meetme kaudu on soetatud rada-de hooldamiseks rajatraktor koos mitmekülgsete lisaseadmetega.

Osetud traktor võimaldab raja-meister Tauno Neumannil aastaring-selt hooldada ja arendada terviserada-sid üle kogu valla.

Traktori varustusse kuuluvad:

- spetsiaalne suusajälje lumefrees, mis võimaldab valmistada kvaliteetseid suusaradu koos klassikajäljega;
- lumesahk lume lükkamiseks;
- kraaviniiduk radade niitmiseks ja hooldamiseks;

- lumeketid parema haarduvuse tagamiseks;
- esikopp, mille abil saab vedada lund ja vajadusel ka hakkepuitu;
- tõstekahvlid ja lisaraskus.

Lisaks traktorile soetati projekti raames laokonteiner. Tõrva terviserajale paigal-dati soovustatud välitualetid ja valvekaa-mera, korrastati Tikste sild ja uuendati suusaraja valgustust.

Traktori müüjaks oli Wihuri OÜ ja lumefreesi Laki Auto OÜ. Traktori ja li-saseadmete kogumaksumus oli 134 602 eurot. Projekti kogumaksumus on 168 250,69 eurot, millest Kultuuriministeeriu-mi toetus moodustab 80 000 eurot ja Tõr-va valla omafinantseering 86 250,69 eurot. Projekt kestab kokku neli aastat – algas 2023. aastal ja lõpeb 2026. aastal. Rahali-se tegevused on jaotatud aastate peale.

Tiina Neumann võtmas vastu traktorit Wihuri müügiesindajalt Raido Rätsepalt.

Koorkülas peeti sport-mängude lõpupidu

Novembris toimus Tõrva val-la sportmängude tänuüritus, kus auhinnati talvest sügiseni toimunud toreda rahvaspordiü-rituse parimaid võistkondi. Üri-tuselt ei puudunud ka pidulaud ja tantsunumbrid.

Tänuõnad edastas Tõrva valla spordi- ja rahvatervise spetsialist Tiina Neumann, kes tänas kõiki võist-kondi ja osalejaid meenega. Tänuüri-tust juhtis Aarne Pärn ja muusikalist elamust pakkus ansambel MauMer.

Hooaja jooksul võistlesid 6-liik-melised võistkonnad väga erine-vatel aladel: talvine teatevõistlus Hummulis, kõnnijalgpall Ritsus, mitmevõistlus Taageperas, petank Riidas, takistusrada Jõgevastes ja mälumäng Koorkülas.

Ajaloo esimese tiitli viis koju võistkond T-Team 244 punktiga. Neile järgnesid Riidaja 238 ja Ritsu Ritsikad 229 punktiga.

Võitjavõistkonna T-Teami rida-des osales hooaja jooksul kümme võistlejat, võiduka meeskonna moo-dustasid Kadi Kertu Elias, Chaty Heidrits, Kristi Järvek, Triin Jõgi-suu, Aigi Treimuth, Egon Bogdanov, Kristi Napast, Kaire Elias, Sander Metsar ja Tarmo Lemetti.

Kokku osales etappidel 12 võist-konda ja 138 erinevat võistlejat. Kõigil kuuel etapil löid kaasa Lauri Drubins, Ragne Margus, Kaido Al-pakov, Katre Kattai, Gerd Mathias Kattai, Anne Jaakson, Anneli Külm, Chaty Heidrits, Aigi Treimuth ja Indrek Valner.

Sportmänge korraldas MTÜ Tõrva Spordiselts koostöös Hum-muli, Ritsu, Taagepera, Riidaja, Jõ-geveste ja Koorküla külaseltsidega. Suur tänu kõigile, kes aitasid kaasa eriilmeliste ja huvitavate võistluste korraldamisele.

Eriline tänu tänuürituse võõrus-tajale Koorküla! Täname ka tänu-ürituse suupistete valmistajat Mulgi Mugilat ja lauakaunistuste eest Tõr-va Keskväljaku Lillesalongi.

Tõrva valla ettevõtjad pälvisid tunnustusi

20. novembril Raketibaasis toimu-nud pidulikl tunnusündmusel kuulutati välja konkursi Valgamaa Ettevõtlusauhind 2025 võitjad. Tõr-va edukaid ettevõtjaid tänasid lisaks korraldajatele ka Tõrva endine valla-volikogu esimees Maido Ruusmann ja endine vallavanem Helen Elias.

Koju tuli mitmeid erinevaid auhindu ja hulгим nominatsioone. Aasta Startija auväärse tiitli võitis Malmizza – Tõrva südalinnas 2023. aastal ukсед avanud omanäoline toidukoht, mis on kiiresti võitnud nii kohalike kui ka kaugemalt tulijate südamed. Lisaks pakutakse maits-vaid eelroogasid, desserte ja kvaliteetset joogivalikut, mis teeb sellest linna süda-mes modernse ja hubase kohtumispaiga. Restoran pälvis sel aastal rahvahääletusel tiitli Eesti Parim Pitsarestoran, tuues väi-kelinna suure tunnustuse ja tähelepanu.

Eriauhind Eriliste Elamuste Pakkuja rändas samuti Tõrva ja selle võitis Kaa-siku Talu loomaaed. See on ettevõtte, mis ei jäta kedagi külmaks – sellest vai-

Raketebas oli ürituseks piduhteis.

mustuvad nii väikesed kui suured, sinna tullakse perede, sõprade ja kollektiividega kogu maakonnast ning üle Eesti. Ettevõt-te pakub võimalust uudistada eksootilisi loomi 55 erinevast liigist.

Valgamaa Aasta Startija kategoorias olid tänavused nominendid veel Tõrva vallas tegutsevad TammeLeek ja Kauba-tasku kirbukas. Aasta Innovaatori no-minent oli Hummulis Agro ning Aasta Teenindusettevõtte nominendid Marja Talu ja Kaasiku Talu. Aasta Väikeettevõtte nominendid olid Arel Plus ja Oja Ehitus ning suureettevõtte kategooria nominen-did Combiwood ja Hummulis Agro.

Valgamaa Arenguagentuur koordi-neerib projekti "Lõuna-Eesti ettevõtlikud noored", mille raames toimub novembri kuus üle Lõuna-Eesti sündmus "Kohtu-miste kuu: noored ja tööandjad". Tõrva Vallavalitsust tunnustati selle eest, et ole-me avanud ukсед Lõuna-Eesti noortele. Lisaks tänati vallavalitsust ka Valga maa-konna sünnipäeva Aaretejahi aardekotti-de täitmise eest.

Noored võrkpallineid näitasid maakonna meistrivõistlustel taset

23. novembril toimunud Valga maakonna naiste võrkpalli meistri-võistlustel Valga Spordihoones saa-vutasid Tõrva Võrkpalliklubi mõle-mad võistkonnad auhinnalised kohad. Võidukarikale lisaks toodi koju ka pronksmedalid.

Aastaid on Valgamaa võrkpallis osalenud kolme linna võistkonnad ning traditsiooniliselt on peetud nelja võist-konna turniiri, millest kaks on olnud Tõrva Võrkpalliklubi naiste ja noorte tiimid. Sel aastal oli aga Valga taas esi-natud koguni kahe võistkonnaga, mis olid olid kokku pandud noortest õppi-vatest ja vanematest kogenumatest mängijatest, kes taas pallimängurõõmu juurde tagasi tulnud.

Kuldmedalid võitis suurepärasest kok-kumängu näidanud Tõrva Võrkpalliklubi I võistkond, mis koosnes peamiselt U20 vanuseklassi neidudest. Läbi turniiri näi-dati heal tasemel rünnakut ja kaitsemän-gu, head koostööd ja võistlushimu. Kõik kohtumised võideti tulemusena 2:0.

Noorusliik Tõrva VK I võistkond oli kõikides mängudes väga kindel.

Võitja võistkond mängis koosseisus Liisa Uhtjärv, Kreete Kasepuu, Emma Lepik, Heliisa Pilm, Egle Udras, Bianka Uhtjärv, Karola Pilm ja Laura Lõovä-li. Hõbemedalid läksid seekord Otepää

võistkonnale ja pronksmedalid Tõrva Võrkpalliklubi teisele võistkonnale, kus mängisid Kaja Mölder, Monika Poom, Karmen Mõts, Anneli Külm, Helen Elias, Jane Mölder, Anne Kaldma ja Kadri Pilm.

Veeteenuse hinnad tõusevad

Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni-teenuse hindasid reguleerib Konkurentsiamet, kelle üles-anneteks on veeteenuse hinna kooskõlastamine, liitumistasu arvutamise meetodidate koos-kõlastamine ning veeteenuse hinna ja liitumistasude suuruse üle järelevalve teostamine.

Täpset infot veehinna kujune-mise kohta saab Konkurentsiamet

kodelehel.

Võttes aluseks ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniseaduse ja Konkurentsiameti 28.11.2025 veeteenu-se hinna kooskõlastuse, kehtes-tab OÜ Tõrva Veejõud alates 1. jaanuarist 2026 oma teenindus-piirkonnas Tõrva vallas kõigile tarbijatele ühtse vee- ja kanalisat-siooniteenuse hinna (ühe m³ koh-ta eurodes) järgmiselt:

	Hind	Käibemaks 24%	Hind koos käibemaksuga
Tasu võetud vee eest	1,64 €/m ³	0,39 €/m ³	2,03 €/m ³
Tasu reovee ärajuhtimise eest	2,36 €/m ³	0,57 €/m ³	2,93 €/m ³
Veeteenused kokku	4,00 €/m³	0,96 €/m³	4,96 €/m³

Kommipakid ja jõulutoetus

Ka sellel aastal saavad Tõrva vallas jõulupühade lähenedes tasuta kommipakid kõik lapsed alates 18. elukuust kuni neljanda klassini. Lasteaia- ja koolilapsed saavad kingitused kätte jõulupeol.

Lapsevanemad, kelle lapsed lasteaias ei käi või kelle lapsed käivad mujal lasteaias või koolides, aga sissekirjutus on Tõrva vallas, saavad kommipaki kätte Tõrva vallavalitsuse sotsiaalosakonnast Tõrva Tervisekeskuset aadressilt Tartu 4 8.-22. detsembrini esmaspäevast neljapäevani kell 8.00-17.00.

Tõrva Vallavalitsus maksab jõulutoetust toitjakaotuspensioni saava lapsega perele ning puudega lapsega peredele. Toetust makstakse välja ühele vanemale või eestkostjale detsembrikuu vältel. Toetus suurust on 20 eurot lapse kohta.

Jõulutoetuse taotlust saab esitada Tõrva valla SPOKU keskkonnas aadressil iseteenindus.torva.ee

Kellel ei ole võimalik elektrooniliselt taotlust esitada, palume eelnevalt registreerida kohtumiseks aeg lastekaitse spetsialisti Ragne Marguse juurde, tel 5309 0211.

Jõulutoetuse taotlusi võetakse vastu 31. detsembrini 2025.

Oi külad, oi kõrtsid... Kukerpillid Juudases!

Kui kamp nolke 15 aastat tagasi otsustasid luua koht, kuhu kutsuda kõigi rõõmuks oma lemmikbände, ei osanud nad veel aimatagi, et Kukerpillid kunagi selles nimekirjas kõrge koha sisse võtavad. Ometi on nii läinud. Kukerpillide loomingu võib kokku võtta sarnaselt kõigi siinlugejate kohta – me kõik teame neid laule, kuid ei ole endile teadvustanud, et just Kukerpillid on need lood iga eestlase ajukurdude vahele jäädavalt salvestanud, laulud nagu "Tahan lennata", "Pörsapõli", "Rotterdam", "Punapea Meeri", "Sigaretid ja viinad", "Ühiselu" jne.

Testime seda hüpoteesi 20. detsembril publi Juudases. Avame ukseid kõigile kell 20.00, et koguneda ja veeta tunnike ühist aega sõprade ja tuttavatega.

Enne peasinejat saab kell 21.00 näha folk-rokk ansambli Must Bass, mis põimib vanu regilaule ja muud rahvapärismust roki- ja metalisoundidega. Pillidest toon välja meie lavalaudade jaoks eksootilisemad saksofoni ja flöödi.

Kell 22.15 on oodata korralikku lau- ja tantsupidu, sest kutsume lavale Kukerpillid!

Pole sul tarvis teada, mida ma teen... Sooduspiletid on saadaval eelmüügist aadressilt www.gateme.com hinnaga 20 eurot (skaneeri QR koodi). Pilet ürituse päeval uksele on 30 eurot.

Kukerpillid

Suur triatlon tuleb suvel taas Tõrva

27. novembril allkirjastasid Tõrva endine vallavanem Helen Elias, MTÜ Triatloniakadeemia juhatuse liige Margus Lepik ja Tõrva Tarbijate Ühistu juhatuse liige Ilona Osijärv kokkulepped korraldamaks 6. juunil 2026 Coop Tõrva triatloni.

MTÜ Triatloniakadeemia sõlmis Tõrva Vallavalitsusega ühiste kavatsuste kokkuleppe ja Tõrva Tarbijate Ühistuga koostöölepingu. Ühiste kavatsuste kokkuleppes lepiti kokku, et 2026. aasta 6. juunil toimub Riiska järve ümbruses Coop Tõrva triatlon, mille eesmärk on toetada spordi- ja liikumisharrastuse arengut Tõrva vallas.

Varasemalt head kogemused

Margus Lepik ütles, et neil on väga hea meel Tõrvas tagasi olla: "Viimati korraldasime siin triatloni 2022. aastal. Koostöö kohalikega ja omavalitsusega sujus hästi ning Tõrva oma spordilembelise keskkonnaga kutsus meid tagasi."

„Soovime Tõrva tuua rohkem sporditurismi – triatlon oma üle-eestilise harrastajaskonnaga on selleks suurepärase võimalus. Lisaks tähistame järgmisel aastal Tõrva 100. sünnipäeva ning meil on hea meel, et saame juubeliaastal

Suvine spordisündmus sai kõigi osapoolte allkirjad.

väärtustada liikumist ja pakkuda kohalikele võimalust osa saada tipp-tasemel spordisündmusest," selgitas Elias.

Tõrva Tarbijate Ühistu paneb samuti triatlonile öla alla. „Meie jaoks on oluline panustada kogukonnas toimuvatesse spordisündmusesse

ning kuna triatloniga on Tõrvas ka suuremad plaanid, siis hea meelelega toetame ettevõtmist ka omalt poolt," selgitas Osijärv.

Triatlonitreeningud Tõrvas

Helen Eliase ja Triatloniakadeemia koostöös on Tõrvas uuest aastast plaan

ellu kutsuda ka triatlonitreeningud, mis oleksid ettevalmistuseks suviseks triatloniks. „Olen ise alati triatloni proovida tahtnud ja nüüd on selleks suurepärase võimalus. Lisaks on meil Tõrvas kõik tingimused, et triatloni harrastada, tuleb lihtsalt alustada," sõnas Elias.

„Selline initsiatiiv on väga tänuväärne ja eeskujuks ka teistele omavalitsustele. Pakume kõigis omavalitsustes, kus triatlone korraldame, kohalikele võimalust tasuta osaleda, kuid ala on piisavalt keerukas, et ise põlveotsas treenida. Loodame, et triatloni treeninggrupp tekitab kogukonnas huvi ning on ka uusi harrastajaid, et 6. juunil ka ise starti tulla," avaldas Lepik lootust.

Tõrva triatlonil on kavas distantse nii juba kogenud triatleetidele kui ka harrastajatele, noortele ja lastele. Lisaks individuaaldistantsidele saab osaleda ka tiimiga.

Tõrva triatlon on Triatloniakadeemia Tõelise Triatleedi sarja üks viiest triatlonietapist. Lisaks Tõrvale toimuvad triatlonid ka Valgas, Maardus, Otepääl ja Türi. Lisainfo leiab võistluse kodulehelt aadressil www.triatloniakadeemia.ee. Täpsem juhend ja registreerimine avanevad lähinädalatel.

Lumetõrje piirkonnad ja reeglid

Talvekuud on kalendrist vastu vaatamas ja ega see taligi taeva jää. Seetõttu toome kohalike elanikele ka välja lumetõrjega seotud reeglid ja avaldame Tõrva valla eri piirkondades nende töödega tegelejate kontaktid.

Lumetõrjet teostatakse kõikidel kohalikel teedel (vallateed), tänavatel, avalikult kasutatavates parklates ja erateedel, millele on sõlmitud avaliku kasutuse lepingud, ning hajaasustusega aladel nende elamuteni viivatel erateedel, kus Rahvastikuregistri andmetel elavad alaliselt vallaelanikud.

Lumetõrjet teostatakse kohalikel teedel koheva lume korral, kui lumekihi paksus ületab 10 cm ning sulalume ja lõrtsi korral, kui lumekihi paksus on üle 5 cm.

Üldiste murede ja probleemide korral palume ühendust võtta Tõrva vallamajanduse osakonna juhataja Tõnu Jaansaluga tel 515 6243 või hooldejuhi Heli Ottiga tel 524 0279.

Riigimaanteedel tõrjub lund ja libedust Transpordiamet. Riigiteedel esinevate probleemide korral vald aidata ei saa. Sel juhul palun helistage tasuta riigiinfo telefoninumbril 1247.

Meeldetuletus erateede omanikele enne lumelükkamise hooaega

Talve lähenedes on hea aeg jagada soovitusi erateede omanikele, et tagada sujuv ja ohutu lumelükkamine.

Puhastage teeääred

Traktorite ja tehnikaga seotud kahjustuste vältimiseks palume eemaldada oksad ja võsa vähemalt kahe meetri ulatuses ja nelja meetri kõrguselt mõlemalt poolt teed.

Märgistage teetsad ja ohtlikud kohad

Tehnika kahjustuste ja kraavi vajumise vältimiseks palume tähistada kinnistul paiknevad teeservad, mahasõidud, truupid ja ülesõidukohad (nt tokkidega, mille otsad on värvitud või helkurpaelaga seotud). Samuti väiksemad puud, põõsad, kivid, aiad ja muud kohad, mis võivad lumetõrje käigus kannatada saada või tehnikat lõhkuda. Märkimata objektide kahjustamise kulud ei kuulu hüvitamisele.

Tagage masinatele ligipääs

Veenduge, et tee oleks piisavalt lai ja takistustevaba, et masinad saaksid teel tehnikat kahjustamata liikuda. Kui traktor ei mahu ohutult teele sõitma, puudub kohustus lund lükata.

Eemaldage või katke sissesõitu keelavad liiklusmärgid

Kohalik omavalitsus ei korralda lumelükkamist ega muud talihooldust erateedel juhul, kui teele on paigaldatud sissesõitu keelav liiklusmärk (märk nr 331) või mõni muu edasisõitu keelav liiklusmärk või takistus. Palume liiklusmärgid eemaldada või märkidele peale panna kilokott, et saaksime lumelükkamist teostada.

Piirkond	Tööde teostaja	Tööde teostaja kontakt
Tõrva	Avanditeenus OÜ	Andrus Sock - 5344 7479 andrus@venso.ee
Helme-Möldre	Saarevili OÜ	Arvi Kobin - 554 3326 arvi.kobin@gmail.com
Linna küla-Karjatnurme-Kirikuküla	TM Hooldusgrupp	Marko Tamm - 518 8003 tmhooldusgrupp@gmail.com
Kalme-Jõgeveste-Soontaga	Saarevili OÜ	Arvi Kobin - 554 3326 arvi.kobin@gmail.com
Patküla-Koorküla-Roobe	AS Valmap Grupp	Ants Kuld - 511 9083 ants@valmapgrupp.ee
Ala-Taagepera-Holdre	TM Hooldusgrupp	Marko Tamm - 518 8003 tmhooldusgrupp@gmail.com
Hummuli-Ransi-Asu-Kulli-Piiri	Mändre Post OÜ	Kaido Purason - 5344 5813 purason@gmail.com
Alamõisa-Puide	Käärike Keretööd OÜ	Syne Jablonski - 503 2268 kaariketeenused@gmail.com
Aitsra-Jeti	Käärike Keretööd OÜ	Syne Jablonski - 503 2268 kaariketeenused@gmail.com
Lõve-Voorbahi-Kungi	AS Valmap Grupp	Ants Kuld - 511 9083 ants@valmapgrupp.ee
Leebiku-Pikasilla	FIE Margus Sepp	Margus Sepp - 502 0057 peedukse@gmail.com
Pori-Reti-Riidaja	TM Hooldusgrupp OÜ	Marko Tamm - 518 8003 tmhooldusgrupp@gmail.com

Maakondlikuid tunnustusi jagus ka Tõrva

26. novembril toimus Hummuli mõisas Valgamaa vabaihenduste, kogukondade ja kaunimate kodude tänuüritus.

Konkursile Valgamaa MTÜ ja Väärt kodupaik 2025 laekus 14 nominenti. Ühe suurimatest tunnustustest pälvis ka Riidaja-Põdrala kogukond kui väärt kodupaik 2025. Nominentideks esitati veel Tõrva vallast Helme mõis ja Taagepera Külaselts.

Sündmusel tunnustati ka konkursi Eesti Kaunis Kodu 2025 Valgamaa nominente ja laureaate. Valgamaa kauni kodu konkursile esitati sel aastal

kaheksa kandidaati, neist laureaadi tiitliga pärjati Tõrva vallast Tiia ja Kalle Kiusalaa si kodu. Nominentideks esitati veel Tõrva vallast Erki ja Liisi Lust. Täname ka eelmise aasta väärt kodupaiga tunnustuse pälvinud Hummuli kogukonnakeskust võõrustamise eest!

Tiia ja Kalle Kiusalaa.

Pent Nurmekundi nimeline kirjandusvõistlus

Mulgi vald kutsub osalema mulgimurdelise luule ja jutu konkursil, mille eesmärk on hoida mulgi keelt elus ja tuua selle juurde ka noori. Ka Tõrva autoritel on läinud konkursil hästi – võitjate ja kõrgete kohtade saajate seas on olnud nii Enno Kriisa, Vello Jaska kui teised kohalikud tuntud kirjanikud.

Töid oodatakse kuni 31. detsembrini 2025 aadressil Pärnu mnt 30, Abja-Paluoja 69403 või e-posti aadressile peeter@mulgivald.ee.

Võistlustingimused:

- Saata võib 1–5 luuletust ja kuni 2-leheküljelist jutu.
- Igal töö peab olema märgusõna.
- Autori andmed (nimi, isikukood, kontaktid ja kinnitus autoriõiguste loovutamise kohta) palume lisada eraldi kinnises ümbrikus või meilimanusena.
- Õpilastel märkida ka vanus ja kool.

Hindamine:

- Töid hindab viieliikmeline žürii.
- Auhinnad on väärivad!
- Tunnustused antakse üle pidulikul sündmusel Abja-Paluoja, millest teavitatakse osalejaid eraldi.

Toetajad: Mulgi vallavalitsus, Mulgi valla muuseumi- ja turismisõprade selts, Abja-Paluoja Mulgimaa Elu Edendamise Selts, Mulgi Kultuuri Instituut.

Sünni registreerimisega seotud muudatused

Alates 1. jaanuarist 2026 registreerivad lapse sündi ainult maakonnakeskuste kohalikud omavalitsused. Sünni registreerimise avaldust saab esitada jätkuvalt e-rahvastikuregistris aadressil www.rahvastikuregister.ee või endale sobivas maakonnakeskuse kohalikus omavalitsuses kohapeal (avaldust ei pea esitama elukohajärgses maakonnakeskuses).

Kui vanem on esitanud sünni registreerimise avalduse e-rahvastikuregistris ning soovib esmast sünnitõendit paberandjal, siis seda on võimalik kätte saada elukohajärgsest maakonnakeskuse kohalikest omavalitsusest.

Sportlaste tänuüritus Holdre lossis

Traditsiooniline sportlaste tänuüritus ja aasta kokkuvõtmine toimus sedapuhku Holdre lossis, kuhu olid saabunud nii noor-, harjastus- ja tipp-sportlased, treenerid ja klubide eestvedajad. Eduka hooaja eest tänasid sportlasi endine vallavolikogu esimees Mairo Ruusmann, endine vallavanem Helen Elias, vallavanem Kalle Vister ja spordi- ja rahvatervisespetsialist Tiina Neumann.

Muusikalisi elamusi pakkusid Tõrva Muusikakooli õpilased Jana Vagula, Kersti Reimundi ja Heinar Hernitsa juhendamisel. Spordirahvast kostitati Mulgi Mugila suupistetega ja samuti avanes võimalus tutvuda lähemalt Eesti Rahvusliku Klaverimuuseumiga.

Helen tegi üleskutse jõuda Eesti omavalitsuste tali- ja suvemängudel vallana esikolmikusse – eesmärk on igatahes seatud!

Veelkord tänud sportlastele suu- ja rahvatervisespetsialist Tiina Neumann.

Ürituselt ei puudunud ka muusikaline etteaste.

Tõrva Isamaa meeskond tänab südamest kõiki oma valijaid ning soovib kõigile valla elanikele kaunist ja meeldejäävat pühadeaega ning säravat vana-aasta lõppu!

Tõrva Gümnaasiumi A-korpus saab renoveeritud

Riik toetab moderniseerimisfondist kohalike omavalitsuste hoonete, sealhulgas koolide, lasteade, sotsiaal- ja hooldekodude energiatõhususe parandamist. See tähendab soojemaid, mugavamaid ja väiksemate kuludega hooned üle Eesti.

Meil on rõõm teatada, et moderniseerimisfondist eraldati rahastust ka Tõrva Gümnaasiumi A-korpuse energiatõhususe suurendamise projektile.

„Pea oluliseks, et avalikud hooned oleksid energiatõhusad ja omavalitsuse ressursse kasutatakse targalt. Tõrva Gümnaasiumi energiatõhususe tõstmine aitab vähendada energiakulusid, parandab sisekliimat ning tagab kaasaegse

ja turvalise õpikeskkonna,“ sõnas Tõrva endine vallavanem Helen Elias.

Plaanitud tööd hõlmavad soojustagastusega ventilatsioonisüsteemi, akende ja välisuste väljavahetamist ning fassaadi ja pööningu soojustamist. Samuti rekonstrueeritakse soojasõlm ja elektrisüsteem, vahetatakse välja valgustid ja rajatakse sooja tarbevee süsteem, mis saab soojuse kaugkütelt. Paigaldatakse ka uus vihmaveesüsteem ja päikesepaneelid.

Ehitustööd on planeeritud toimuma nii, et 2027. aasta kooliaasta alguseks oleks tööd lõpetatud.

Projekti hinnanguline kogumaksumus on 1 584 000 eurot, millest toetus moodustab 1 092 000 eurot ja ülejäänud kaetakse Tõrva vallaelarvest.

Tõrva Gümnaasiumi uhke hoone on saanud viimastel aastatel vajalikke rahasüste. Foto Egon Bogdanov

Projektõppepäevad – õppimine päriselust!

Meie koolis on sel sügisel toimunud kaks põnevat projektõppepäeva, mis tõid tavapärasesse õppetõesse värsket vaadet ja praktilisi kogemusi.

Esimese päeva fookuses oli keskkond ja kestlik areng, teisel rahatarkus ja majanduslikud oskused.

Keskonnateemaline päev pakkus õpilastele võimalust uurida pakendeid, mõista nende tähendust ja luua loovtöid, mis kandsid sõnumit „Puhas vesi kõigile!“. Lisaks toimusid koristustalgud, mis õpetasid vastutust ja hoolivust oma kodukoha suhtes. Õpilased said arutleda, katsetada ja näha, kuidas igapäevased valikud mõjutavad meie planeeti.

Rahatarkuse projektipäev tõi kooli mitmete valdkondade esindajad, e-tunnid ja meeskondlikud probleemülesanded. Arutleti teemadel alates säästmisest ja eelarvestamisest kuni investeerimise ja tarbijakäitumiseni. Õpilased said praktilisi teadmisi, kuidas teha arukaid rahalisi otsuseid ja vältida levinud ohte.

Need ei olnud aga lihtsalt teistsugused koolipäevad, vaid need toetasid riikliku õppekava üldpädevusi: väärtuspädevust, sotsiaalset ja kodanikupädevust, õpipädevust, ettevõtlikkust ning matemaatika- ja tehnoloogiaalaseid oskusi. Õpilased õppisid koostööd, said loovuse ja kriitilise mõtlemise kogemusi ning nägid, kuidas teadmised seostuvad päriseluga.

Miks projektõppe rikastab koolielu?

Projektõppepäevad aitavad kujundada oskusi, mida noored vajavad elus hakkama saamiseks – keskonnateadlikkust ja rahatarkust – mis puudutavad igaüht. Selliselt korraldatud õppetöö annab õpilastele võimaluse astuda klassiruumi piiridest välja, kogeda vastutust ja teha teadlikke valikuid. Õppimine muutub tähendusrikkaks, kui see on seotud päriseluga – ja just seda projektõppepäevad pakuvad!

Aitäh projektõppepäevade eestvedajatele UNESCO Maailmakooli töögrupp ja reaali- ja loodusainete aineühendus. Kohtumisteni järgmiste töögruppide ja aineühenduste projektõppepäevade!

Koolitus andis Valgamaa noortele lahendusi ideede elluviimiseks

Novembris kogunesid Tõrva Gümnaasiumisse Valgamaa noored, kes on aktiivselt seotud oma koolide õpilasesinduste, noortevolikogude ja noortekeskuste tegemistega.

Projektikoostamise ja -juhtimise koolitus tõi kokku 50 noort ja juhendajat igast Valgamaa omavalitsusest: Otepää, Tõrva ja Valga valdadest. Päeva eesmärk oli anda noortele teadmisi ja oskusi, kuidas oma ideid eesmärgipäraselt planeerida, vormistada ja ellu viia.

Koolituse viis läbi Kätlin Jürna – kogunud õpetaja ja noorteprojektide eestvedaja, kellel on enam kui kümneaastane kogemus nii kohalike kui ka rahvusvaheliste noortelagustate juhendamisel. Jürna sõnul oli koolituse eesmärk tutvustada noortele projektisaini loogikat – kust saab ideed alguse, kuidas kirjeldada projekti vajadusi, eesmärgi ja sihtgruppi. „Valgamaa noored olid väga julged ja iltalustlikult oli ka paar sarnast ideed. Kõik grupid jõudsid oma ideedega sinna, kust saaks rahastuse taot-

Koolitused aitavad ja õpetavad noortel leida uusi võimalusi.

lust kirjutama hakata,“ lisas Jürna.

Tõrva Gümnaasiumi noor Mirtel Niinemets leidis, et kõige raskem oli idee arendamisel see, et nende grupp

oli väga suur ja kõigiga arvestamine oli keeruline – arvamusi ja ideid oli erinevaid. Nende ideed oli koolimeedia arendamine ja kooli ajalehe taaselus-

tamine. Teistele noortele soovitas ta: „Ärge kartke astuda sammu projektide maailma. Idee elluviimine ja projekti kirjutamine on omaette kogemus, mis tuleb tulevikus palju kasuks.“

Koolitusel osalemine andis noortele võimaluse tutvuda ka rahastusvõimalustega, mida Valgamaal omaalgatuslike ideede elluviimiseks pakutakse. Kõigis kolmes Valgamaa omavalitsuses on avatud noorte omaalgatuste fondid, kust saab kuni 500 eurot toetust ühe idee teostamiseks. Hetkel on Tõrva vallas noorte ideedele käimas omaalgatuse välvvoor, mille tähtaeg on 26. november ja projektiga seotud kulud tuleb teha veel 2025. aastanumbri sees. Iga koolitusel osalenud meeskond saab taotluse hindamisel ühe lisapunkti.

Koolitus toimus LEEN-projekti („Lõuna-Eesti ettevõtlikud noored“) raames, mida viiakse ellu meetme „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“ vahenditest. Projekti kaasrastas Euroopa Liit.

GLOBE Eesti aastaseminar Tõrva Gümnaasiumis

28.–29. novembril kohtusime Tõrva Gümnaasiumis toredate Eesti GLOBE lastega. Seminar algas meeldiva ühise koolilõunaga, mis lõi sõbraliku ja sooja meeleolu kogu üritusele.

Esimene päev

Päeva esimene sisuline osa oli pühendatud hüdroloogiale. Helen Semilariski ja Taavi Tammela juhendamisel suundusime maastikule, et võtta veeproove mitmest Tõrva piirkonna veekogudest. Uurimisobjektidena vaadeldi Vanamõisa järve, Ohne jõe ja Tõrva Veemõnula basseini. Hüdroloogilistes proovides uuriti ja mõõdeti vee temperatuuri, läbi-paistvust, pHd, elektrijuhtivust, lahustunud hapnikku, nitraate ja leeliselisust.

Päeva teine sessioon keskendus õpetajate vaimsele tervisele ja enesetoetuse oskustele. Vestlusringi juhtis koolipsühholoog Kalle Kallas, kes jagas praktilisi nõuandeid ning tõi näiteid oma pikaajalisest kogemusest, sh Kärstna ja Tarvastu

piirkonna koolidest. Ta rõhutas, kui oluline on seada selged piirid töö ja isikliku elu vahel, leida igal nädalal vähemalt pool tundi päris iseendale ning hoida oma ümber inimesi, kellega suhtlemine teeb head.

Õhtused arutelud keskendusid GLOBE programmis kogutud kogemustele, kasulikule võrgustikutööle ja uutele ideedele, mis seminaril osalejate vahel tekkisid.

Teine päev

Seminariteine päev algas loodusteadusliku hariduse hetkeseiisu ülevaatega, mille esitas Katrin Vaino. Ta tutvustas uuendusi õppekavades ning mikroraadide kasutamise võimalusi. Rõõmuga võib tõdeda, et peagi on tulekul ka tuummõistete arengukaardid ettevõttelt Praktikal.

Järgnes ühine töötoa vormis tegevus, mille käigus valmistasid õpetajad koostöös video, mis tutvustab GLOBE programmi hüdrofaari mõõtmisi – video õpetajalt õpetajale.

Seminaril lõpetas ülevaade GLOBE

Seminaril osalemine sisaldas ka välitöid.

2025. aasta tegemistest ning ühine edasiste ja arenguplaanide loomine aastaks 2026. Aastaseminaril eesmärk oli tugevdada ühist GLOBE kogukonnatunnet ja süvendada teaduspõhist haridust Eestis.

GLOBE Eesti koordinaator
Laura Altin

GLOBE Tõrva Gümnaasiumis
Merje Saarniit

TÕRVA GÜMNAASIUM

Looduskaunis Pikasilla on taas ärganud

Vello Jaska

Pühapäeva, 30. novembri õhtu-poolikul säras Pikasilla koolimaja nii pealtvaates kui seest mitmevärvilistes tuledes nagu tähistavas ja näis tumeda metsa taustal nagu akvarell.

Ja rahvast tuli. Tuli kohalikke elanikke ja ka mujalt hoopis kaugemaid külalisi. Tuldi Pikasilla koolimaja omanike Reeli ja Kristjan Ungersoni korraldatud esimesele adventile pühendatud kontserdile ning ühtlasi ka Pikasilla kogukonna ühte liitmise peole.

Hubane kultuuriõhtu

Kui rahvas oli hubasesse saali sisenevad ja istet võtnud, astus publiku ette laulja, näitleja ja filmitegija Mart Sander, kes pärast lühikest sissejuhatavat sõnavõttu alustas Raimond Valgre lauluga „Õige valik“. See meeldis publikule väga. Küllap sellepärast, et tema sõnum on, et süda teeks ikka õigeid valikuid.

Seejärel kutsus Sander publiku ette enda kõrvale väga särava laulja, näitleja ja kirjaniku Triin Lellepi. Nende esituses kõlasid taas Raimond Valgre laulud „Veel viivuks jää, mu armsam“, „Su silmist näen ma igal öösel und“ ning „Muinaslugu muusikas“.

„Nendest Valgre lauludest õhkuvad ennesõjaaegses Eesti Vabariigis valitsenud unelmad, ootused ja lootused. Need laulud on meie jaoks väga isikupärased ja tähtsad. Seda tunnet süvendab oluliselt ka Valgre traagiline elutee,“ märkis Mart Sander.

Teise muusikalise pooltunni algul kutsusid lauljad publiku ette ka peo perenaise Reeli ja peremehe Kristjan Ungersoni, keda rahvas tänas kestva aplausiga. Seda enam, et Reelil oli ka sünnipäev.

Laulude sekka rääkis Triin Lellep end lühidalt tutvustades, et elab vaheldumisi Eestis ja Prantsusmaal, täpselt Pariisis. Tä on loonud Pariisist laule ja kirjutanud raamatuid, üks nendest on „Minu Pariis“. Meeleoluka kontserdi lõpuosa pühendasid lauljad talvele ja jõuludega seonduvale. Kultuurilise poole kõrval pakkusid lahedad võõrustajad osalejatele maitsvat kalasuppi, kringlit, glögi, kohvi, kompvekke jne.

Kogukond tugevamaks

Kontserdi vaheajal õnnestus pererahvaga ka juttu teha ja uurida, mis väärikas koolimajas toimub ning mis on selle tulevikuplaanides. Kristjan Ungerson märkis, et sellest ajast, täpselt eelses 2021. aastast, mil nad koos abikaasa Reeliga Pikasilla koolimaja ostsid, on nad jõudnud 90% ulatuses

Üritust oli tulnud nautima saalitäis rahvast. Fotod: Vello Jaska.

maja renoveerida. „Oleme suutnud välja vahetada elektri- ja küttesüsteemi, kaasajastada WC-d, uuendada põrandaid, parandada vundamenti jne,“ loetles maja peremees.

Kuid maja pole hakatud korraldama vaid silmailuks, töö läheb asja ette. „Oleme korraldatud rahvale mitmesuguseid sihtgrupipõhiseid üritusi, näiteks lastelaagerid, matku, kontserte, liikumismänge looduses jne. Meie majas oli ka suur Euroopa vahetusõpilaste Erasmus laager. Selle läbiviimine töendas järjekordselt, et see maja ja Pikasilla imekaunis loodus sobivad selliste ürituste korraldamiseks suurepäraselt,“ rääkisid Reeli ja Kristjan Ungerson veendunult.

Samas nentisid vestluskaaslased, et kuigi aastaid pole Pikasilla kandis suurüritusi toimunud, näib nüüd, et osavõtt nendest on kasvavas trendis. Nende sõnul paistab silma, et inimesed olid unustanud üritustel käimise. Teisalt on näha, et paljudel ei ole aktiivses seltsielus osalemiseks raha ning valitakse ainult selliseid üritusi, kuhu pääseb tasuta või siis soodushinnaga.

„Käesoleva kontserdi korraldajame Mulgi Arenduskoja projekti toel Pikasilla kogukonna tugevdamiseks ehk teisisõnu öeldes Pikasilla rahvas ühtekuuluvustunde süvendamiseks,“

rääkis peremees. Edasiseks on energilisel paaril plaanis taoliste üritustega jätkata ja ka kohaliku koduloo raamat kokku panna. „Leiame, et maale, eriti äärealade elanikele on selliseid koosviibimisi väga vaja,“ tunnistasid Ungersonid, kes igapäevaselt toimetavad hoopis Saku lähistel.

Kohaletulnud kiidavad

Peomeeleolu nautinud kohalik daam Tea Sild ütles rahulolevalt: „Väga ilus esimese adventi tähistamine ja kogukonna vastuvõtt. Sügav kummardus Pikasilla koolimaja omanikele Reeli ja Kristjan Ungersonile“. Valgalanna Silvi Rebane nentis samuti, et oli üllatavalt sümpaatne koosviibimine. „Meloodilised laulud sobivad sellisesse õhtusse suurepäraselt, publik on vastuvõtlik ja koht üllatavalt hubane. Väga ilus jõuluootuse avauüritus,“ ütles ta.

Oma raamatutele autogramme jagades ütlesid Triin Lellep ja Mart Sander nagu ühest suust, et maakohtades on suure kontserdipublikuga võrreldes palju soojem ja tänulikum rahvas.

„Siin on kõik nii lähedane, kodune ja pingevaba, et laulud sujuvad nagu iseenesest,“ ütlesid tuntud lauljad kohalolnuid südamliku vastuvõtu eest tänades ja rahulikku jõulude ootamise aega soovides.

Triin Lellep (vasakul) koos perekond Ungersonidega.

Tõrva Muusikakool 40

Vello Jaska

Tõrva Muusikakooli avamise eest 1. septembril 1985. aastal võlgneb kogukond tänu nimekatele muusikutele Aino ja Sulev Orgsele, kes olid elama asunud Tõrva linna.

Loodud kooli direktoriks määrati Aino Orgse, kes juhtis muusikakooli aastatel 1985-2006. Kool alustas tööd 57 õpilasega klaveri, viiuli, akordioni, kitarri ja puhkpilli erialadel, keda juhendas 9 õpetajat. Aino Orgse lahkumise järel oli ligi 20 aastat kooli direktoriks tunnustatud muusikapedagoog ja rahvamuusik Thea Leitmaa. Aastatega on Tõrva Muusikakool arenenud paljude muusikaliste erialadega hästi toimivaks õppeasutuseks. Tänavusest aastast on kooli direktoriks Helin Karja.

Mälestuspink asutajale

Nüüdseks on Tõrva Muusikakool saanud 40-aastaseks. Koolikollektiivi sooviks oli tähistada auväärseks ikka

Maha sai peetud pidu täis muusikat. Foto: Ülav Neumann

jõudnud kooli juubelit väärikalt. Sellest johtuvalt algasid juubeliüritused juba möödunud õppeaasta alguses, kui kooli õpilased koos oma õpetajatega

andsid kogu aasta vältel valla ümberkaudsetes asutustes 40 kontserti. Juunikuus avati Tõrvas aadressil Männiku tänav 5 oleva muusikakooli õuealal

kooli esimese direktori Aino Orgse auks mälestuspink.

22. novembri õhtupoolikul oli Tõrva kammersaal rahvast tulvil. Kokku oli tulnud kooli õpilasi ja nende vanemaid, endisi ja praegusi õpetajaid, vilistlasi, sõpruskoolide esindajaid, kohaliku omavalitsuse juhte jne. Saalis olevast ootusärevusest võis märgata, et on algamas kooli juubeliaktus.

Juubelikontsert oli väga menukas, mis tõendas ühemõtteliselt, et Tõrva Muusikakooli õpetajad on kõrgel tasemel ja andnud endast kõik, et oma õpilasi muusikuteel aina edasi juhtida.

Värske raamat ajaloost

Pidulikult aktusel esinesid sõnavõtuga Tõrva endine vallavanem Helen Helias, Tõrva vallavanem Kalle Vister, sõpruskoolide esindajad ja paljud teised. Nad kõik soovisid Tõrva Muusikakoolile jätkuvat õnne ja edu oma õpilaste õpetamisel ning nende aina kõlavamate helide juurde viimisel.

KULTUUR

19. detsember kell 18.00 Koorküla kogukonna jõulupidu Koorküla rahvamajas

19. detsember kell 19.00 Jõulupidu Hummuli mõisas (pilet 10 €)

19. detsember kell 19.00 Alen Veziko jõulukontsert Tõrva Kirik-Kammersaalis (piletid Piletikeskusest)

20.-21. detsember kell 14.00-18.00 Jõuluturg Kultuuriturul

20. detsember kell 20.00 Ala ja Karjatnurme jõulupidu Ala rahvamajas (pilet 15/20 €)

20. detsember kell 20.00 Kukepillid pubis Juudas (piletid GateMe-st)

22. detsember kell 19.00 Johan Randvere klaverikontsert Tõrva Kirik-Kammersaalis (piletid Piletimaailmast)

24. detsember Jõuluvanatuur Tõrva vallas (lisainfo peagi Tõrva valla kodulehel)

27. detsember kell 17.00 Karjatnurme küla aastalõpupidu Ala rahvamajas

27. detsember kell 18.00 Taagepera küla jõulupidu kohvikus Ohakas

27. detsember kell 20.00 Aastavahetuse tantsuõhtu Riidaja kultuurimajas (pilet 15/20 €)

28. detsember kell 16.00 Tartu Arsise kellade ansambli kontsert (pilet 15/20 €)

31. detsember Särav aastavahetus Wagenküllis (lisainfo www.wagenkull.ee)

31. detsember kell 20.00 Aastavahetuse pidu „Märgatud Ritsus“ Ritsu kogukonnakeskuses (pilet 15 €)

3. jaanuar kell 16.00 Balti klaveriorkestri kontsert Holdre lossis (piletid Piletilevist)

22. jaanuar kell 19.00 Rita Ray kontsert Wagenküllis Kristallsaalis (piletid Piletilevist)

Lisainfo: kultuur.torva.ee

SPORT

20. detsember kell 12.00 Tõrva sörk, start Tõrva ahju juurest

25.-28. detsember kell 12.00 Jõulumatk Rubina soo rabas (piletid www.loodusturism.ee)

26. detsember kell 12.00 XI Tour de, start Tõrva Tõrva Gümnaasiumi pargist

1. jaanuar kell 12.00 Traditsiooniline uus-aasta matk, kontrollpunkt Härma suusaringi parklas

Lisainfo: sport.torva.ee

Kontsert-aktuse kavast oli ka trüki-lõhnalise raamatu „Kui heliseb muusika“, alapealkirjaga „Tõrva Muusikakool 40“ esitus. Teose autor on vabakutseline kirjanik ja ajakirjanik Vello Jaska, kaasautoriks kooli pikaajaline direktor Thea Leitmaa.

Teos annab ülevaate kooli algusest ja aastatepikkusest tegevusest. Selles leidub kirjasõna kõrval ka hulka vajalikke andmeid ja asjakohaseid fotosid. Huvitavat lugemist pakuvad ka endiste ja praeguste õpetajate ning vilistlaste meenutused oma tööst ja õpingutest Tõrva Muusikakoolis.

Populaarsemate õpetajate seas on selgelt esile tõusnud

Jan-Martti Raal

(lugu on valminud TG meediatunni tööna, juhendaja Egon Ilisson)

Tõrva Gümnaasium on Valgamaa haridusmaastikul tuntud kui kool, kus teadmised ja konkurents käivad käsikäes.

Seda olles koolide edetabelis aegade jooksul kõrgetel kohtadel, saavutades olümpiaadidel suurepäraseid kohti ja aidates hädasolevaid või lihtsalt jagada oma elutarkusi.

Isikuomadused, ainetundmine ja üldine hea koostöö õpilastega toob mõned õpetajad teiste seas esile. Tõrva Gümnaasiumis on nende tunnustamiseks iga kooliaasta lõpus jagatav aasta populaarseima õpetaja tiitel. Selle saajateks on viimastel aastatel olnud aga peamiselt kaks tuntud õpetajat: Marge Kaiv ja Laine Tangsoo.

Nende kahe kogenud õpetaja vahel populaarseima õpetaja auhinna jagamine on kestnud juba mitmeid aastaid. Mõnede õpilaste jaoks on selle auhinna väljakuulutamise aasta põnevaim hetk. Õpetajate tunnustamine populaarsuse alusel põhineb õpilaste poolt täidetud valimiskastiga. Õpilased on kirjeldanud, et vahel tekib selline tunne, et sedelil nagu olekski ainult kaks valikut, millele saaks ristikesse panna.

Kaiv kui teadlane

Marge Kaiv on naine, kes astub klassiruumi nagu teadlane oma laborisse. Tema silmad säravad eksperimentide ootuses, tema hääles alati kerge elevus. Kui ta klassi ees seisest tahvli täis joonistab ja kõigi kõrvad on väsinuks rääkinud, on selge, et ta ei anna ainult teadmisi, vaid ka elutarkusi. Tema meetodid on alati sammukese ajast

Marge Kaiv

ees. Õpilased teavad, et õpetaja Marge juures ei saa keegi lihtsalt teooriat tuupida, siin tuleb õppida tunda maailma selle kõige ehedamas vormis.

Tangsoo sõna on kui seadus

Laine Tangsoo on teistsugune – ta ei torma uute trendidega kaasa, kuid tema teadmised on kivisse raiutud. Ta on see õpetaja, kelle tunnis pole vaja lisamotivatsiooni – tema sõna on seadus ja tema meetodika töötab alati. Laine teab, et vundament on kõige olulisem – tema juhendamisel ei jää keegi pinnapealseks. Kui ta esitab küsimuse, teavad õpilased, et sellele ei piisa lihtsalt vastamisest, vaid tuleb vastata mõttega. Ta ei näita oma emotsioone kergelt, kuid ta silmis peegelduv rahulolu, kui õpilane oma esimesed iseseisvad järeldused teeb, on enam kui kõnekas.

Au ja vastutus

Uurisime neilt populaarsustabeli tipus olevatelt õpetajatelt nende endi mõtteid õpetajatöö olemusest, tunnustuse mõjust ning sellest, mis teeb õpetajast tõeliselt silmapaistva eeskuju.

Aasta õpetaja tiitli saamine on Marge Kaivu jaoks olnud korraka suur au ja vastutus, pakkudes motivatsiooni ning sundides pidevalt edasi arenema. Tema edu peitub kirglikus õpetamises, uuenduslikes meetodites ja oskuses õpilasi inspireerida. Ta usub, et silmapaistev õpetaja ei ole pelgalt teadmiste jagaja, vaid ka eeskuju ja suunaja. Esimest korda tiitlit saades tundis ta üht-aegu üllatust ja liigutust, kuid ka vastutust tõestada, et tunnustus oli teenitud. Õpilase ja õpetajana hindab ta enim neid, kes suudavad teadmised muuta arusaadavaks, motiveerivad noori ning teevad oma tööd kire ja pühendumusega. Küsides temalt ka, keda ta enda silmis aasta õpetajaks peab, kui ta oleks õpilase rollis, märgiks ta sedelile Marge Viljaste.

„Aasta õpetaja tiitli saamine on mulle alati olnud suur au, kuid ka hetk enesepeegelduseks. See paneb mõtlema, mida olen õigesti teinud ja kuidas saaksin veelgi paremaks õpetajaks,” sõnab Laine Tangsoo. Ta tunnustab, kui oleks ise õpilane, hindaks ta õpetajat, kes on õiglane, nõudlik ja suudab oma ainet sügavuti avada. „Mäletan selgelt oma esimest reaktsiooni aasta õpetaja tiitlit saades – see oli segu üllatusest ja uhkusest, kuid samas ka mõistmine, et see kohustab mind veel enam pühendumisele. Hea õpetaja paistab silma järjekindluse, sügavate teadmiste ja oskustega oma õpilasi arendada, mitte lihtsalt neile vastuseid anda,” räägib

Tangsoo. Samas sõnab ta, et tunnustus pole tena meetodeid radikaalselt muutunud, küll aga on see andnud kindlustunde, et ta on õigel teel.

Marge Kaiv ja Laine Tangsoo näevad aasta populaarseima õpetaja tiitlit kui suurt tunnustust ja vastutust, mis motiveerib neid pidevalt edasi arenema. Kaiv usub, et edu peitub uuenduslikes õpetamismeetodites ja oskuses inspireerida õpilasi, samas kui Tangsoo peab oluliseks järjekindlust, sügavaid teadmisi ja nõudlikkust. Mõlemad mäletavad oma esimest tiitlivõitu kui segu üllatusest ja uhkusest, kuid ka

Laine Tangsoo

teadmistest, et see kohustab neid oma töös veelgi paremaid tulemusi saavutama. Nad hindavad õpetajaid, kes suudavad teadmised arusaadavaks muuta ja õpilasi motiveerida, ning näevad oma rolli mitte ainult aineõpetajatena, vaid ka suunajatena, kelle mõju ulatub klassiruumist kaugemale.

Peale nende tunnustuste on Kaiv

Viimastel aastatel on olnud populaarsema õpetaja tiitli jagamine vaid kahe õpetaja omavaheline asi. Enne neid oli 2011 aastal võidukas Anne Õunapuu.

Aasta	Laine Tangsoo	Marge Kaiv
2012	✓	
2013	✓	
2014		✓
2015		✓
2016		✓
2017		✓
2018		✓
2019		✓
2020		✓
2021		✓
2022		✓
2023		✓
2024	✓	
2025	✓	

saanud 2020. aastal Valgamaa Aasta Õpetaja tiitli ja Tangsooga koos tunnustas Tõrva vald neid 2019. aastal silmapaistva panuse eest haridusse. Tangsoo on ka tänavune Valgamaa Aasta Gümnaasiumiõpetaja kandidaat.

Kuid väljaspool seda hetke pole kaotajaid. Nad mõlemad teavad, et tegelik võit seisneb milleski muus. Klassiruumi ukse sulgemisel pole neil vaja medaleid või tunnustust, sest tõeline autasu on nende õpilased, kes astuvad maailma, olles valmis, neil on teadmised selged ja sihid kõrgemad kui kunagi varem. Ja pärast kauakestvat suvevaheega, kui uus kooliaasta jälle algab, on nad mõlemad jälle seal, sära silmis, uute teadmiste jagamise ootel.

TV10 Olümpiastarti avastardid on edukalt tehtud

TV10 OS võistlussari sai alguse Võrus, kus 55. võistlushooaja esimesel etapil panid noored end proovile neljal alal: 60 m jooksus, kõrgushüppes, teivashüppes ja kuulitõukes.

Tõrva Gümnaasium alustas hooaega edukalt ning lõpetas esimese etapi käesoleval hooajal sarjas osaleva 37 võistkonna hulgas koguni viiendana.

Hooaega alustas poodiumikohaga Dorel Daum, kes saavutas vanemate tüdrukute vanuseklassi 60 m jooksus 3. koha Eeljooksus püstitatud uus isiklik rekord 8,20 viis ta A-finaali kolmanda ajaga ning seda kohta suutis Dorel ka finaalis kaitseda. Vanemate tüdrukute kuulitõukes tõi meie võistkonnale olulised punktid Kristel Täht, kes saavutas tulemusega 9.64 meetrit 12. koha.

Nooremate tüdrukute kõrgushüppes oli meie parim Michelle Treu, kes saavutas tulemusega 1.20 m 32. koha. Sama vanuseklassi 60 m jooksus püstitas Heidi Jõgisuu isikliku rekordi 9,71, mis andis talle 45. koha. Väga südika jooksu tegi meie võistkonna

Elisabel Seemen näitas vanemate konkurentide vastu head kiirust.

noorim liige Elisabel Seemen (pildil), kes saavutas endast vanematega võisteldes uue isikliku rekordiga 9,83 51. koha. Nooremate tüdrukute 60 m

jooksu stardis oli kokku 76 osalejat.

Nooremate poiste vanuseklassis jõudis 60 m jooksus finaali Kristofer Leitmaa, kes püstitas uue isikliku rekordi 8,88 sekundit. Ta parandas sellega eelmisel aastal saavutatud 11. kohta ning saavutas seekord 8. koha. Nooremate poiste kõrgushüppes hüppas Robert Raal 1.30 meetrit ning oli selle tulemusega üheteistkümmes.

Võistkonnale väga olulised punktid tõi vanemate poiste vanuseklassis ainsana kooli esindanud Jakob Ode. Jakob püstitas nii teivashüppes kui ka 60 m jooksus uued isiklikud rekordid – teivashüppes 2.40 meetrit ja 60 m jooksus 8,95.

Etapil 5. koha saavutanud võistkonda kuulusid Heidi Jõgisuu, Michelle Treu, Elisabel Seemen, Dorel Daum, Kristel Täht, Robert Raal, Kristofer Leitmaa, Rayan Körran ja Jakob Ode. Tulemused teeb eriti arvestatavaks asjaolu, et enamikul aladest oli stardis üle 70 võistleja.

TV-ülekanne Võrus toimunud võistlusest on järelvaadatav ETV2 ja Jupiteri veebiportaalist.

**KULTUURITURU
JÕULUTURG**
20-21. DETSEMBRIL
KELL 14-18
TÕRVAS
VESKI TN 7A

**LISAINFOT SAAB KIRJUTADES
KULTUURITURG@GMAIL.COM
VOI TELEFONIL 56610870**

Tõrva Tervisekeskus ja Valga Haigla sõlmisid koostöölepe

Koostöökokkulepe haiglaga muudab tervisekeskuse töö senisest tõhusamaks ja patsiendikesksemaks. Eriarstide vastuvõtud parandavad raviteenuste kättesaadavust ning aitavad pakkuda inimestele terviklikku ja sujuvat raviteekonda kodu lähedal.

„Mul on hea meel, et oleme jõudnud kokkuleppele Valga Haigla teenuste osutamise osas Tõrva Tervisekeskuses. Alustame ambulatoorsete vastuvõttudega nahaarsti ja kirurgi erialal ning liigume sealt edasi. Meie eesmärk on võimalikult palju teenuseid viia tõrvakatele kodule lähemale. Haigla strateegiline huvi on laboriteenuste pakkumine tervisekeskusele,“ sõnas Valga Haigla juhataja Apo Oja. „Tõrva Tervisekeskuse juhiga peetud läbirääkimised annavad alust arvata, et suudame üles ehitada mõlemale osapoolle kasuliku pikaajalise koostöö.“

Tõrva Tervisekeskuse juht Merily Boisen kinnitas, et koostöölepe Valga Haiglaga on oluline samm tervisekeskuse arengus ning tähendab keskuse jaoks väga suuri muutusi. „Eriarstide regulaarsed vastuvõtud aitavad parandada raviteenuste kättesaadavust

Tõrva Tervisekeskus ja Valga Haigla sõlmisid koostöölepe.

ja kvaliteeti. Kirurgi pole meil Tõrvas üldse. Nahaarsti teenust oleme üritanud katta nahabussiga, aga selge on see, et vajadus teenuse järele on suurem kui suudame pakkuda,“ selgitas Boisen koostöölepe tähtsust.

„Tervisekeskuse juhina olen teinud tihedat koostööd Valga Haigla juhataja ja ravijuhiga, et leida lahendusi eriarstide kaasamiseks meie keskuse töösse. Läbirääkimiste tulemusel jõudsimme koostöökokkuleppeni, mis võimaldab tuua eriarstid Tõrva Tervisekeskusesse vastuvõtte tegema,“ rääkis Boisen. „Mul on hea meel, et need pingutu-

sed on vilja kandnud ning kokkulepe on nüüd saavutatud. See on olnud oluline ja sihikindel samm piirkonna tervishoiuteenuste arendamisel ning kogukonna inimeste ravivõimaluste parandamisel. Koostöö Valga Haiglaga aitab meil tagada oma inimestele neid teenuseid, mille pärast nad muidu peaksid sõitma kas Valka, Viljandisse või Tartusse. Maapiirkonnas pole inimestel alati võimalik transporti saada ja selle tõttu võib paljudel jääda abi saamata. Meie eesmärk on pakkuda inimestele terviklikku ja kodulähedast tervishoidu,“ lisas Boisen.

Mulgid panevad kodud kõlama

Mulgid on alati olnud tantsu-, laulu-, nalja- ja muidugi ka söömarhavas. Nüüd on taas peade kokkusaamise tulemusel sündinud kena plaan – nimelt taaselustatakse vana mulkide tava, kus talvisel pööriöö avatakse kodude ukсед üle Mulgimaa, kutsutakse külalised, süüakse-juuakse, mängitakse mängu, tantsitakse ja lauldakse. Kokkuvõtlikult öeldes rõkkab sellel ööl kogu Mulgimaa!

Siin on nüüd kaks üleskutset, millest esimese suuname mulkidele nii mulgimaal kui kaugemal: kui otsustad oma kodu ukсед 21. detsembril avada sõpradele või ka juhuslikele, anna palun sellest teada e-posti aadressile mki@mulgimaa.ee. Korralda oma sõpradele õhtu, kus saate mõnusalt koos aega veeta: kontserti kuulata, ise laulda, tantsida või mängida. Ääle äraolemisele võid kutsuda kas ainult enda sõbrad või avada ukсед ka kaugema kandi rahvale. Võid täitsa helistada ja lisa uurida Mulgi vanemalt Priit Oksalt telefonil 5810 0197.

Teine pool üleskutses on kõigile

teistele, kellest pole veel mulki saanud – võta ühendust tuttavate mulkidega, anna teada pööriöö aktsioonist ja ütle, et sa oled tulemas.

Ja vot nii lihtne see ongi – teeme ühe korraliku äraolemise üle terve Mulgimaa ja taaselustame killukese Mulgi kultuurist!

Mulgi vanema Priit Oksa sõnul sündis mõte kuulnud lugudest, kus Mulgimaa eri paigus kodude renoveerimisel on avastatud, et juba sajandeid tagasi planeerisid mulgid kodu ehitades ühe eraldi sissekäiguga külarahva tantsutoa, kus löödi tantsu, lauldi ja muidu hästi üheskoos aega veedeti. „Neid lugusid kuulates tekkis muidugi kohe tahtmine seda toredat vana traditsiooni taaselustada ja egas midagi, teeme ära! Sotsiaalsusel ja mõnusalt äraolemisel on teatavasti suur roll meie elus ja eks eesmärk ongi ärgitada rahvast kokku tulema ning üheskoos üks kihvt õhtu veeta. Küll meie vaarisad juba teadsid, mida on ääks äraolemiseks vaja: tantsu, laulu, pillimängu ja muidugi head sööki-jooki ääs seltskonnas,“ lisas Oks.

Kogutakse Mulgimaa taluarhitektuuri pärandit

Mulgi Kultuuri Instituudi üleskutse tantsutubadega talude ja häärberite ülestähendamise leidmiseks/uurimiseks: aita meil leida ja registreerida need Mulgi talud ja häärberid, mille puhul on teada või alust arvata, et nendesse oli planeeritud ühine külarahva vastuvõtu tuba. Kui sul on sellist infot või tead kedagim kellel on, siis palun võta ühendust Mulgi Kultuuri Instituudiga e-posti aadressil mki@mulgimaa.ee.

Mulgi vanem ärgitab kõiki mulke kaasa lööma ja endast märku andma. „Taastame üheskoos ühe vägeva Mulgi traditsiooni ja eks oleme sellega teistele eeskujuks – sääraseid õhtuid võib teha ju kus iganes piirkonnas, aga näitame meie, kuidas mulgid selle pööriöö aktsiooniga kaasa tulevad!“

Lisainfot leiab aadressilt www.mulgimaa.ee.

Valga haiglas saab gripi vastu vaktsineerida

Terviseameti andmetel on gripihooaeg alanud prognoositust varem ja nõudnud juba kolme vaktsineerimata inimese elu. Tervisekassa 1. detsembri 2025 statistika põhjal on Valgamaal üle 60-aastastest inimestest gripi vastu vaktsineeritud kõigest 24,3%.

„Vaktsineerimine ei hoiu sajaprotsendiliselt ära grippi nakatumist, aga see aitab vältida rasket haigestumist,“ selgitab Valga Haigla infektsioonikontrolli öde Tiina Teder vaktsineerimise tähtsust. „Üle 60-aastaste inimeste immuunsüsteem muutub ajaga pisut väsinumaks, mistõttu haigused võivad kulgeda väga raskelt ja tüsistustega. Eriti on ohustatud riskirühmad ehk need inimesed, kes põevad hingamiseldkonna ja südame-veresoonkonnahaigusi või muid kroonilisi haigusi, mis koormavad immuunsüsteemi. Grippi nakatudes on suur tõenäosus, et haigus kulgeb raskemini ja tõsisest tüsistused tekivad kiiremini, mistõttu inimene võib sattuda haiglasse,“ lisab Teder.

Ees on pikad pühad, kus käiakse

üksteisel külas, kogunetakse suure laua taha, võetakse osa avalikest üritustest ja tehakse sisseoste – grippi nakatumise oht levib kõikjal. Just selleks, et kaitsta ennast ja ka oma lähedasi, on mõistlik vaktsineerida. Riskirühmadele (väikelapsed, riskihaigustega noored, lapseootel naised ja üle 60-aastased) on vaktsineerimine tasuta. Oluline on muidugi lisada, et gripi vastu saavad kõik ennast vaktsineerida. Neile, kes ei kuulu riskirühma, on gripivaktsiin tasuline.

Valga Haigla vaktsineerimiskabineti on avatud neljapäeviti kella 10–17. Eelregistreerimiseta saavad kiirelt ja mugavalt vaktsineerida nii riskirühma kuuluvad inimesed kui ka need, kellele vaktsineerimine on tasuline. Soovi korral saab lisaks gripivastasele kaitsesele teha ka teisi vaktsineerimisi, täpsema info leiab haigla kodulehelt aadressilt <https://valgahaigla.ee/tasulised-vaktsineerimine/>

Kui tekib vaktsineerimisega seotud küsimusi, siis saab kiirelt nõu vaktsineerimisinfo telefonil 731 7200 E–R kella 13–16.

Lastekaitsepspecialistiks sai Jaanika Loos

Tõrva valla lastekaitsepspecialistina alustas 8. detsembril tööd Jaanika Loos.

Jaanika on omandanud Tallinna Ülikoolis kõrghariduse noorsootöös ja spetsialiseerunud haavatavatele sihtgruppidele. Viimase kaheksa aasta jooksul on ta töötanud tugispsialistina koolides, kuid lühikest aega ka lastekaitsepspecialistina oma koduvallas.

Jaanika sõnul pakub lastekaitsepspecialistina töötamine palju väljakutseid, kuid ta leiab, et tõhus lastekaitsetöö saab toimida heas meeskonnas, usaldusliku suhtluse ja järjepidevuse kaudu. Oma töös laste ja peredega olen

orienteeritud leidma lahendusi, mis toetavad lapse parimaid huve. „Seda toetab kindlasti empaatiavõime ja hea suhtlemisoskus,“ lisas Jaanika. „Ootan huviga koostööd kõigi osapooltega, et tagada laste ja perede heaolu.“

Jaanikaga saab ühendust võtta telefonil 5860 8005 ning e-posti aadressil jaanika.loos@torva.ee. Sotsiaalosalakonna töötajad asuvad Tõrva Tervisekeskuse esimesel korrusel aadressil Tartu 4, Tõrva.

ÜLESKUTSE!

PÖÖRIÖÖ
ÄÄ ÄRAOLEMINE

Korralda ISE kodukontsert oma kodus oma sõpradele!

21. detsembril

LOE JA REGISTREERI ▶ mulgimaa.ee

ALA KÜLASELTS JA KARJATNURME KOGUKOND KUTSUVA

JÕULUPIIDU 2025

20. DETSEMBER ALA RAHVAMAJAS

KELL 20.00

ANSAMBEL QVALDA DUETT RANDEVUU DJ JÜRI SALU AVATUD KOHVIK JA FOTONURK

Pilet eelmüügist kuni 15. detsembrini — 15 €
Alates 16. detsembrist ja kohapeal — 20 €

Pileteid saab soetada: Taagepera raamatukogust ja Tõrva Lilleaidast

LISAINFO JA LAUDADE BRONEERIMINE
RIHO 5332 3437/ERJA 5384 0849

Kalmistud ja matusetootus Tõrva vallas: mida peaksime teadma?

Toimetas Egon Ilisson

Lähedase surm toob paratamatult kaasa terve rida küsimusi, millele vaatamata niigi keerulisele leinaajale tuleb vastused leida küllalt kiiresti. Ka Tõrva Teataja toimetusse on tulnud päringuid selle kohta, kuidas Tõrva vallas on reglementeeritud lähedase lahkumisega seotud toimingute tegemine. Teemegi lühikokkuvõtte sellest, mis on seotud matuseteenuse ja kalmistute üldise korraga.

Abiks on kindlasti ka see, et Tõrva vald on koondanud olulise info kalmistute, matmiskorra ja matusetootuse kohta valla kodulehele ning mõlemad Tõrva valla kalmistud on lisatud ka kalmistuportaali Haudi.

Tõrva valla kalmistud ja nende haldamine

Tõrva valla haldusalas on kaks kalmistut: Helme ja Taagepera. Neid haldab vallavalitsus koostöös matusekorraldajaga. Kõik matmised, hauaplatside broneerimised ja hooldamisega seotud toimingud käivad ühtsete reeglite järgi, mis tagavad nii üldise korra, võrdse kohtlemise, kultuurilise järjepidevuse, kui ka väärrika keskkonna.

Helme kalmistu on meie valla suurim ja põhiliselt kasutatav matmispaik. Kalmistu sobib nii kiristu- kui urnimatmiseks ja need toimuvad kalmistu hal-

dajaga kooskõlas – hauaplatside kasutusõigus antakse välja kindla määru järgi. Taagepera kalmistu on väiksem ja piirkondlikult oluline kalmistu Taagepera külas. Matmine on võimalik, kuid toimub samuti eelneval kooskõlastusel. Enamasti kasutatakse Taagepera kalmistut perekondlike platside jätkamiseks ja urnimatmiseks.

Helme kalmistul tegutseb matusekorraldaja ja administraatorina OÜ Amaranth, mille kontaktisikuks on Pille Tiirak, tel 501 8199, 5551 2291, e-post pilletiirak@gmail.com. Taagepera kalmistu kontakt on Peeter Sillaots, tel 5695 6779.

Helme kalmistu

Helme kalmistu on EELK Helme Maarja koguduse omandis ja avalikuks kasutamiseks määratud matmispaik. Kalmistu haldamist korraldab koguduse määratud haldaja, üldkorra eest vastutab ka Tõrva vald.

Hauaplats antakse kasutuslepinguga 25 aastaks tasuta ja lepingut saab pikendada. Kui pikendust ei tehta, võib plats minna uuele kasutajale. Matmine toimub ainult haldaja loal ja surmatõendi alusel. Matmine ilma loata on rangelt keelatud.

Matmisest tuleb haldajat teavitada vähemalt 3 päeva ette. Pühapäeviti, esmaspäeviti ja riiklikel pühadel ei maeta. Matmine on lubatud ainult valgel ajal ehk kella 10.00–17.00. Haua sügavus: kiristuga

2 m, urniga 1 m. Kiristud peavad olema kõdunevast materjalist.

Platsi peab korras hoidma kasutuslepingu omaja. Matmisplatsi valdaja on kohustatud paigaldama hauaplatsi

Mida teha lähedase surma korral?

Praktiline toimingute järjekord lähedase surma korral

1. Võta ühendust perearsti või haigla, kes vormistab surmatõendi.
2. Võta ühendust matusekoduga, kes aitab organiseerida transporti, matmisaega, vormistust.
3. Helista Tõrva valla kalmistute haldajale, et kooskõlastada matmisaeg ja hauaplats.
4. Esita taotlus matusetootusele, kui lahkunu oli Tõrva valla elanik.
5. Korralda hauaplatsi hooldus – matmisjärgse hoolduse eest vastutab matuse korraldaja või perekond.

piires hauatähi, millele on kirjutatud maetu(te) ees- ja perekonnanimi ning sünni- ja surmadaatumid. Omavoliline puude või pöösaste istutamine on keelatud. Piirded, kivid ja istutused peavad olema kooskõlastatud. Prügi tuleb sortida:

looduslik eraldi, plast ja metall konteinerisse. Olmeprügi toomine kalmistule on keelatud.

Kui plats on hooletusse jäetud (rohunud, kõdunenud tähised), pannakse hoiatustähis. Kui 1 aasta jooksul platsi ei korrastata, võib plats minna uuele kasutajale.

Kalmistul on keelatud:

- matmine ilma loata;
- hallatava hauaplatsi omavoliline laiendamine;
- mootorsõidukiga loata sisenemine;
- prügi mahapanek mujale kui määratud kohta;
- alkoholi tarbimine, lemmikloomade jalutamine;
- kalmistu rahu häirimine.

Eeskirjade rikkumise korral võib järgneda halduskaristus. Küsimuste ja plaanide korral tuleb pöörduda kalmistu haldaja poole. Austame kalmistu rahu ja teisi külastajaid!

Miks on see info oluline?

Surma ja matustega seotud küsimused ei ole lihtsalt bürokraatia – need on osa ühiskonna heast toimimisest ja inimese väarikusest. Selged reeglid väldivad olukordi, kus hauaplats jääb hooldamata, sugulased ei tea oma õigusi või matmis- toetus jääb teadmatuses saamata.

Kalmistu on mäluandja. Tõrva valla ühtsed reeglid tagavad, et see mälu püsib korrastatu, loetava ja austatuna.

Matusetootus Tõrva vallas on 300 €

Tõrva vald maksab matusetootust, mis aitab katta lähedase matusega seotud vältimatuid kulusid. Toetus on ühekordne ja selle saamiseks on kindel kord. Matusetootuse suurus on hetkel Tõrva vallas 300 eurot.

Kuidas taotleda?

Taotlust saab esitada e-taotluste keskkonnas SPOKU. Paberkaandjal saab taotluse tuua valla sotsiaallosakonda aadressile Tartu 4, Tõrva. Täidetud ja digiallkirjastatud taotluse vormi saab saata e-posti aadressile torva@torva.ee.

Kes saab toetust taotleda?

Toetust makstakse ühekordselt matusekulude kandjale juhul, kui surnud isiku elukoha aadress oli Rahvastikuregistri andmetel tema surma hetkel Tõrva vallas.

Millised dokumendid peab esitama?

- Taotlus vallavalitsusele;
- surmatõend või selle ametlik väljavõte;
- andmed matuse korraldaja kohta.

Toetus kantakse taotleja arvelduskontole.

- Toetust võib kasutada näiteks:
- hauaplatsi ettevalmistuseks;
- matusekodude teenuste eest tasumiseks;
- urni või kiristu ostuks;
- transpordi- ja korralduslike kulude katmiseks.

Kultuuripremia ootab kandidaate

Kuni 15. jaanuarini saab esitada kandidaate kultuuripremiale kahes kategoorias:

- Kultuuri peapremia määratakse isikule või kollektiivile, kelle töö ja saavutused on aastate jooksul kaasa aidanud kultuuriväärtuste loomisele Tõrva vallas ja on tunnustuseks ning maine kujundajaks Tõrva vallale. Kultuuri peapremia suurus on 1000 eurot.
 - Kultuuripremia määratakse isikule või kollektiivile, kelle uus ettevõtmine või teos on märkimisväärselt rikastanud Tõrva valla kultuurielu ja kes paisab silma loominguliste tulemustega. Kultuuripremia suurus on 500 eurot.
2025. aastal pälvis kultuuri peapremia rahvatantsurühm Jandali ja kultuuripremia Koorküla Külaselts.

Kandidaadi esitamine

- Kirjalikud ettepanekud tuleb saata aadressile
- Tõrva Vallavalitsus, Kevade 1, Tõrva 68605 või digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressile torva@torva.ee.
- Märksõna: TÕRVA VALLA KULTUURIPREMIA

Kirjalik ettepanek peab sisaldama andmeid esitatava isiku või kollektiivi kohta (täpne nimi, aadress/e-post, kontakttelefon), ülevaadet kultuurilasest tegevusest, argumenteeritud põhjendust ja esitaja kontaktandmeid. Samuti tuleb lisada, kas kandidaat esitatakse kultuuri peapremiale või kultuuripremiale.

Kandidaadi e-esitamine:

Tõrva valla kultuuripremia kandidaate saab esitada Tõrva valla SPOKU keskkonnas aadressil iseteenindus.torva.ee.

Jõud tunnustas tõrvakaid

Eestimaa spordiliit Jõud (EMSL) korraldas oma sügisseminari Tõrvas ja premeeris spordiaasta lõpetamisel teiste seas ka tõrvakaid.

EMSL Jõud ja maakondade spordiliitude juhatuse liikmed, omavalitsuste sporditöötajad ning spordialade esindajad kogunesid Jõud sügissemi-

Tõnu Laine, Harry Mägi ja Urmas Uhtjärv Jõudi spordiaasta lõpetamisel.

Riiska linnaosa multifunktsionaalne spordiväljak sai positiivse rahastusotsuse

Meil on rõõm teatada, et oleme saanud LEADER-meetmest positiivse rahastusotsuse Riiska linnaosa multifunktsionaalse spordiväljaku rajamiseks!

Riiska linnaosas on hetkel vana, amortiseerunud asfaltplats, mille asemel soovime arendada uue multifunktsionaalse väljaku, kus oleks võimalik tegeleda erinevate spordialadega igas vanuses huvilistel.

Planeeritav väljak saab olema aiaga piiratud ja varustatud kõigi vajalike vahenditega: jalgpallivärvad, korvpallikorvid ning võimalus paigaldada võrgud tennis ja võrkpalli mängimiseks. Uus

lahendus pakub kogukonnale kaasaegset ja mitmekülgset liikumisvõimalust.

„KEK-i linnaosas oleme juba pikemat aega soovinud palliplatsi värskendada. Mul on hea meel, et saime selleks rahastuse ja loodetavasti saab töödega alustada juba uuel aastal. Projekt aitab ühtlasi ellu viia ka Tõrva valla arengukavas seatud eesmärki rajada Riiska linnaosa multifunktsionaalne spordiväljak,“ sõnas Tõrva endine vallavanem Helen Elias.

Toetust eraldati 25 000 eurot ja eelarves on planeeritud omaosaluseks 50 000 eurot.

narile, mis toimus 19.-20. novembrini Tõrva Veemõnulas.

Jõud spordiaasta lõpetamine toimus aga Kambja Kultuurikeskuses, kus tunnustati aasta jooksul oma maakondades silma paistnud noor-

tetreeneid, kohaliku spordielu edendajaid ja toodi välja suurima mõjuga kogukondlikke spordisündmuseid. Tõrvast said tunnustuse parim noortetreener Urmas Uhtjärv ja kohaliku spordielu edendaja Harry Mägi.

**AASTAVAHETUSE PIDU
RITSU KOGUKONNAKESKUSES
31 DETSEMBER | 20.00**

MÄRGATUD RITSUS

TAAVI LIBE

MARCO TASANE

ENDRI RESTART

ÜLLATUSESINEJAD

15€

Soovi korral saab eelneval kokkuleppel ööbida spordisaalis.

Piletid: Fienta.com ja Ritsu Kogukonnakeskuses

OMAD SÖÖGID JA JOOGID KAASA!

INFO: 56981116 ritsukulakeskus@torva.ee

Müüme talukohta

Arvo Lasting

Lõppeval aastal on Helme kogudus tegelenud kingitud kinnistuga, mille võtsime pärandusena vastu talukohta Leebikus. Oleme suve jooksul talukohas kraaminud üsna kasulikult: saime sealt tuua terve kuuritäie küttepuid mitmeks aastaks, tuua puitmaterjali, tööriistu jm. Mõningad esemed, näiteks külmkapi annetasime tulekahjus kannatanud kodanikule. Kraamimistööd on toimunud talgukorras, kus on ühel või mitmel korral käsi külge löönud Ly Kirt, Raivo Lasting, Üllar Priilaht, Jaan Sumberg, Janek Sumberg, Rando

Solom, Silver Johanson, Heili Laas, Andres Täär, Vellar Kaarna, Sergei Mitko ja Kristjan Tamošiunas. Peame talukohta tänuväärseks päranduseks, sest enamus kraamimisest on olnud tulus, kuigi ka mõne kääritäie prügi viisime jäätmejaama. Veel võiks talust ära viia eterniiti ja ohtlikke jäätmeid. Võib-olla vajame selleks valgemat aega, aga veel on võimalust talu talgutöödel käsi külge lüüa.

Samaaegselt oleme valmis talukohta müüa. Ergutame teid leidma huvi või huvilist talu ostmiseks võimalikult kiiresti!

Talus on lisaks tavalisele elu-

majale palju kõrvalhooneid, suuri garaaž-kuure ja väiksemaid töökabinete-kuure. Seal on ka ajalooõnguline saun, puhas kaev otse maja ukse ees ja maakelder. Maja vajab remonti. Maad on kokku üle 4 hektari, peamiselt söötis maad ning väikeses osas on hiljuti istutatud noor puudesalu kaskede, kuuskede ja tammedega. Täpsemat infot hinna ja kohavaatluse kohta küsige õpetajalt ja juhatajalt esimehelt.

Hallux
JALARAVI

Jalahooldusspetsialist tegeleb protseduuri jooksul järgmiste jalalaba probleemidega:

- paksenenud küüneplaadid
- sissekasvanud küüned
- nahapaksendid ja kannalõhed
- küüne- ja jalaseen
- konnasilmad ja soolatüükad
- küüne irdumine küünesängist
- diabeetilise jala tüsistused

BRONEERI AEG:

+372 5697 5070
info@halluxjalaravi.ee
Hallux Jalaravi
Tartu tn 4, Tõrva linn
Tervisekeskus, 2.korrus
kabinet 208

THKK müüb!

Toores lepp - pikkused 25 kuni 60cm, hind 58-65eur
Kuiv lepp - pikkused 30, 40cm, hind 75eur
pikkus 50cm, hind 70eur

Tel: 565 1820

RAO METALL on rohkem kui 10 aastase ajalooga ettevõtte, kes ostab neljas Eesti paigas kokku vanametalli.

TASUTA vanametalli käru kaheks tunniks.

Tõrva teenindusplats
Avatud:

E-R 9-17
L 10-14

Kontakt +372 5300 5356
raometall@gmail.com

Võtame vastu autoromusid!
www.raometall.ee

Reklaami Tõrva Teatajas

Hinnakiri leitav Tõrva
valla kodulehelt Kirjuta:
kuldne@kuldne.com
või 5373 6992

Saekettide valmistamine,
teritamine ja parandamine.

Hüdrovoolikute
valmistamine.

Hüdroomar OÜ tel. 5629 4013

TEHASEPOOD

VOODID, MADRATSID, DIIVANID
TÖÖSTUSE 10, TÕRVA

E - R

08:00-16:30

LAUPÄEVITI
10:00-14:00

Info +372 5558480

Sime Beds

KIRIKUTEATED

Jumalateenistused Helme kirikus

24. detsembril kell 17 Jõuluõhtu, muusikat teevad Gerda Löökene ja Kristjan Tamošiunas.

25. detsembril kell 11 Jõulupüha armulauaga, jutlustab Margo Meri

31. detsembril kell 16 Jumalateenistus armulauaga

1. jaanuaril kell 11 Jumalateenistus armulauaga

LEERITÖÖ algab pühapäeval, 11. jaanuaril kell 11 Helme kirikus. Kutsu-me osalema ka Taagepera leerilapsi. Edaspidi toimub leeritunde nii Helme kui ka Taagepera kirikus kokku kaks korda kuus. Leeripüha toimub 31. mail. Tegevuskava võib meie kokkuleppel muutuda!

Jumalateenistused Taagepera kirikus

24. detsembril kell 15 Jõuluõhtu

Riidaja Kirik-Kabelis

25. detsembril kell 12.30 Jõulu-jumalateenistus

Tõrva Misjonimajas

21. detsembril kell 11 Jumalateenistus koos naaberkoguduse ja õpetaja Arvo Lastinguga

Alfa kursus toimub neljapäeviti kell 18.

Tõrva Misjonimajas

toimuvad jumalateenistused iga kuu **1. ja 3. pühapäeval kell 15.** Küsimuste-vas-tuste õhtu toimub neljapäeviti kell 18.

Kontaktandmed:

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogudus

e-post arvo.lasting@eelk.ee, tel 524 9654 ja 763 3340. Facebook: Arvo Lasting
Arveldusarve Swedbankis EE512200001120082428

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani koguduse
arveldusarve Swedbankis EE842200221013466795

Tõrva Immaanueli kogudus, e-post torva@kogudused.ee, tel 518 2605,
arveldusarve EE884204278621942100

Reakuulutus:

Muld, liiv, killustik, graniitkillustik ja freesipuru koos kohaletoimetamisega Lõuna-Eestis. Teeme Sinu vajaduste jaoks parima pakkumise – helista ja lepime kokku!
Tel 5191 0983 Villo

Korstnate ehitus ja remont koos vajalike plekitöödega
5618 9517 või joosep.sepp@mail.ee

Korstnapitside ehitus ja remont. Tel 5557 9399

Ostan maja Tõrva linnas. Telefon 5623 3032

Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, vaase, keraamikat. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kellasid, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi. Erinevate retroesemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale – raha kohe kätte!
5356 0761 Liina

Kõikide autode professionaalne hooldus ja remont

- ✓ rehvivahetus
- ✓ rehvide müük
- ✓ õlivahetus
- ✓ veermiku remont
- ✓ pidurite remont
- ✓ varuosade müük

+372 5569 9866

Autoremont: Helme, Kooli 13

KEVADE KESKUSE ARVUTIPOOD

- Arvutite hooldus ja remont
- Uued ja kasutatud arvutid
- Kaamerate paigaldus
- VHS digitaliseerimine
- Paberfotode digitaliseerimine

Kauplus avatud E-N 12:00-17:00

Väljakutsed E-N 9:00-12:00, R 9:00-17:00

info@silverarvuti.ee või 5015282

OSTAN METSA- JA PÕLLUMAAD

TELEFON 552 7322

Helme kabel peidab endas haruldast kunstiteost

Helme kabelis ilutseb Hoffmanni töö „Mullast oled sa võetud“. Fotod Egon Ilisson

Egon Ilisson

Just nimelt peidab, sest Eesti vitraažikunsti grand old lady Dolores Hoffmanni teos asub Helme kabeli varjulises küljes. Ometi on ilmselt enamik tõrvakaid seda kaunist kunstiteost ka oma silmaga näinud.

Aasta oli 1997, kui vitraažikunstnik Dolores Hoffmann külastas Tõrva Kirik-Kammersaali ja oli sellest uhkest hoonest lummatud. Kammersaali pere-mehe Ilmar Kõverikuga tuli Hoffmannil ka jutuks, et mis oleks, kui kammersaali mõnda akent ehiks vitraažikunst?

Eialgu Tõrva linna õhukese rahakoti tõttu kunstile panustada võimalik polnud ning plaanist asja ei saanud. Kuid info võimalusest saada kuulsal kunstniku teos meie kanti jõudis ka Helme vallaisade kõrvu – nii võeti plaaniks hoopis Helme kalmistu kabeli aknad vitraažidega katta. Helme vallavanemaks oli toona nii kunsti kui arhitektuuri kõrgelt hinnanud Toivo Põldma ning projekti juhtis kohalik kalmistuvaht Vello Haas. 21. novembril 1998 pühitseti Hoffmanni teos sisse.

Säilinud hästi aga vajab tööd

2025. aastal on Dolores Hoffmann tagasi Tõrvas, tutvumaks oma toonase loomingu

seisukorraga. „Õnneks on töö suhteliselt hästi säilinud,“ tunnustab autor ka kunstiteose valmis teinud meistri Sergei Ganini kädetööd. Siiski on selge, et teose paremad päevad on loetud ning selle ilu ja väärtuse taastamiseks ning säilitamiseks on vaja võtta ette tõsine restaureerimistö. „Kuigi teoses on tinaprofiili kasutatud väga tihedalt, mis on hoidnud tööd väga hästi koos, on nii tina väsimine, ilmastikumõjud kui niivõrd suure pinna kooldumine ajas paratamatult. Vitraaži klaaspaketi sisse panemise eest osatut tol ajal veel unistadagi,“ tunnistab Hoffmann.

Eestis saab Hoffmanni töödega uhkustada 34 pühakoda ning tema töid sakraalehitistes on kokku üheksas riigis. Tuntumad teosed ehivad Tallinna teletorni, Pühavaimu kirikut, Toomkirikut, Oleviste kirikut ja paljusid teisi avalikke hooneid. See, et üks tema töödest ilutseb meie vallas, on väärtus omaette.

Mullast oled sa võetud

Leningradis sündinud Hoffmanni lapsepõlv oli keeruline – sakslasest isa oli repressioonide ohver ja mõrvati, kui Dolores oli kõigest aastane. Ta kasvas üles lastekodus ja sai oma päritolust teada alles 8-aastaselt, kui kohtus oma pärisemaga. „Lapsepõlve tunnetus seisnes eelkõige

üksinduses – maailmas, kus tuli lihtsalt toime tulla,“ mõtiskleb eakas kunstnik. Ometi meenutab ta, et rasked lastekoduaastad jätsid siiski jälje ka positiivsemas võtmes. „Lastekodu evakueeriti sõja jalust süda-Venemaa külla looduse keskele. See on mõjutanud kindlasti ka minu loomingut,“ räägib Hoffmann. „Mulle meeldib väga rohelus, kasutan oma loomingu tihti lihtsaid taimi nagu petersell, võilill või nõges.“

Helme kabelit ehib Hoffmanni suur kaaraken „Mullast oled sa võetud“ ning kabeli pool paiknevad väiksemad aknad inglisa, mis moodustavad ühtse terviku. „Keskse akna vaatamist tuleb alustada alt paremast nurgast – mustast mullast, millest kasvavad välja lillekesed. Rohi, maine taevast pilvedega ning selle kohal veel kristlaste taevast või kosmosetaevas,“ räägib autor, et teos ei ole mõeldud ainult usklikele vaatamiseks, kuna kabelist ei saadeta viimsele teele

ainult kristlasi. Ta ise ütleb enda usulise suunitluse kohta naljatades määratluse pagan-budist-kristlane.

Suurt vitraaži täiendavad väiksemad inglitega, kellest üks käib kunstniku sõnul inimese ees ja teine taga. Kogu kontseptsiooni ilmestab roheline värv, mis sümboliseerib vaimu ja elu. Töö loomise protsess oli autori sõnul tehniliselt väljakutsuv, aga ka elamusterohke. Tellija poolt olid etteantud mõtted ja arhitektuuriline isearamus, lisaks tuli arvestada sellega, kuidas langeb valgus ning mis on ruumide igapäevane otstarve. Just valgus on vitraažikunstis määrava tähtsusega, sest läbi värvilise klaasi inimeseni jõudev valgus puudutab meie meeli erilisel moel.

Hääbuv kunst

Septembris sai Hoffmann 88-aastaseks, kuid vitaalne vanaproua on endiselt terav nii vaimult kui visioonilt. Tõrva kabelis ja selle ümber ringi vaadates on ta täna vaimustunud sellest, mis omal ajal sai koos tubli meistriga valmis tehtud. „Meister on minu käed – minu suur abiline. Tema käed peavad olema osavad ja kindlad nagu hambaarstil,“ räägib Hoffmann meistri suures rollist.

„Vitraaži valmistamine käibki nii, et kõigepealt teeb kunstnik tellijaga koos-

kõlastamiseks kavandi mõõdus 1:5 või 1:10. Konsensusele jõudmise järel teeb ta sellest omakorda täismõõtmese joonistuse paberile. Sellest joonistusest, mille puhul veel viimase hetkeni kunstnik kustutab-parandab-sätib ümber, saab lõpuks täismõõdus joonis kalkale,“ kirjeldab rohkem kui poolsada aastat vitraažikunsti viljelenud Hoffmann keerulist protsessi.

Seejärel jõuab järg meistri, kes selle kalka põhjal valmistab paksust paberist šabloonid klaaside lõikamiseks. „Iga klaasitüki valib kunstnik hoolikalt välja ning vajadusel maalib nendele ka motiivid,“ toob Hoffmann välja ka kõige pisema elemendi tähtsuse. Loomulikult on ka materjali kvaliteet kogu töös ülimalt oluline – vitraažiklaasi telliti aastakümneid tagasi peamiselt Lätist, Leedust ja Valgevenest, nüüd USAst, Hiinast ja Saksamaalt.

Žiguli katusel Tõrva

Meister lõikab šabloonide järgi klaasinoaga välja kõik tööks vajalikud klaasitükid ja ühendab vitraaži tinaprofiili abil tervikuks kokku. See kõik on täielik käsitöö. Helme kabeli teos pandi kokku Dolores Hoffmanni Tallinnas asuvas töökojas Domini Canes ning toodi seejärel tema abikaasa Boris Morejevi Žiguli katusel Tõrva. „Äärmiselt närvesööv ettevõtmine,“ kirjeldab heatujuline Hoffmann kunstiteose reisi Tõrva.

Ka „Mullast oled sa võetud“ restaureerimisel on meistril väga suur roll, sest töö tuleb võtta ettevaatlikult maha, hakata nii klaasi kui tina järk-järgult puhastama ja mõningaid klaasitükke välja vahetama. „Välja tuleb mõelda lahendus kogupinna paremaks toetamiseks ja raami sisse kinnitamiseks,“ arutab Dolores Tõrvas kaasas olnud meeskond, kelle seas ka pikaaegne tööpartner Külli Reinup.

Kui algselt oli lootus, et restaureerimistööd saab teha kohapeal, otsustati siiski, et parema tulemuse saamiseks tuleb vitraaž viia Tallinnasse töökotta. Täiendavalt lisatakse vitraažist sissepoole 6 millimeetrine kirkas klaas ehk nn muuseumiklaas, mis ei peegelda valgust sarnaselt tavalisele klaasile, kuid toetab vitraaži ja takistab sissepoole võlvumist. Restaureerimise õnnestumisele aitab kindlasti kaasa see, et seda teostab autor isiklikult ja et Domini Canes vitraažikoja meistrid on väga kogenud.

Kunstisõbra südameasi

Lisaks sellele, et vanameister Hoffmanni teosed on erakordselt hinnalised, on vitraažikunst üldse rareiteetne kunstiliik ja majanduslikult keerulistel aegadel eriti varjusurmas. „Nõukogude ajal toetas muinsuskaitse kirikuvitraažide valmistamist restaureerimise egiidi all, aga samas ei sundinud tegema uusi vitraaže nõukogude motiivides,“ on kunstnikul hea meel. Vitraažikunst ongi Eestis sündinud paljuski koos Dolores Hoffmanni teostega ja tema käekirja alusel – sama meisterlikke tegijaid ning Dolores enda

Dolores Hoffmann külastas Tõrvat.

tasemele jõudnud õpilasi võib lugeda ühe kätte sõrmedel.

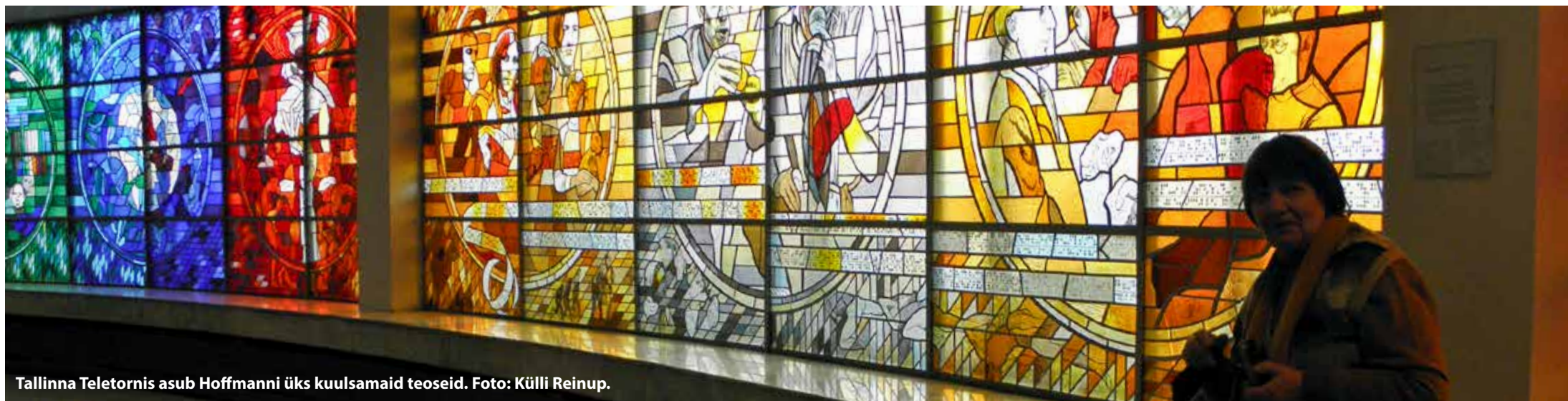
Seda aga, et meil on siinsamas selline hinnaline kunstiteos, ei teadnud ilmselt suur osa vallaelanikest, kuigi nii mõnigi meist on ilmselt seda Helme kabelis oma silmaga näinud ja imetlenud. Meie õnneks on vallas tööl ehitusnõunik Andres Jurs, keda huvitab kunst ja selle säilimine. „Mina tulin Helme valla ehitusnõunikuks juba 2010. aastal ja sellest ajast tulid minu jaoks rohkem pildile ka Helme valla erinevad huvitavad muinsuskaitsealused objektid: ordulinnuse, kiriku ja Issanda ihu kabeli varemed, Barclay mausoleum, Helme mõisa hooned ja muud eraomandis olevad mälestised. Helme kalmistu kabelini jõudsin aastal 2012, kui sain info, et kabeli katus vajab kapitaalset renoveerimist ja tornikiiver on avariiline,“ räägib Jurs, et antud puudused said ka parandatud. „Siis käisin ümber hoone uudistamas ja mõtlesin, mis tore aken see on seal nurga taga. Teadasaamine, et see on Dolores Hoffmanni kädetöö, tuli katuse ja torni tööde käigus,“ räägib ehitusnõunik. Tänavu suvel tegi ta oma tavapäraselt ringkäiku ja märkas, et vitraaž on kehvast seisust, oma raskusega alla vajunud ja alaosa seetõttu märgatavalt sissepoole võlvunud.

„Augusti keskpaigas saatsin Doloresi töökotta pildid ja oma mure. Alustasime kohe projektijuhiga suhtlust ja kutsusin nad koos kunstnikuga külla teost üle vaatama,“ räägib Jurs ning tunnistab, et on ilmselt paljud oma muinsuskaitse- ja kunstiväärtuste kaitsmise teemaga ära tüüdanud, aga jätkab ometi oma missiooni.

Jurs mõõnab, et Hoffmanni kaunist teos peaks saama oluliseks nii valla, maakonna kui kogu Lõuna-Eesti turismiinfos ning kabeli seinad äärde tuleks teha ka infotahvel.

Toetajad on oodatud

Töö täielik restaureerimine maksab 6200 eurot, millele lisandub käibemaks. Kui kellelgi tekis tahtmine hinnalise kunstiteose taastamiseks omalt poolt panustada, siis võib võtta julgelt ehitusnõunikuga ühendust e-posti aadressil andres.jurs@torva.ee või telefonil 766 8453.

Tallinna Teletornis asub Hoffmanni üks kuulsamaid teoseid. Foto: Külli Reinup.